

RAPORT Z WIZYTACJI
(ocena programowa – profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 21-22 marca 2016 r. na kierunku nauki o rodzinie

**prowadzonym w ramach obszaru nauk humanistycznych i społecznych na poziomie studiów
pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie
stacjonarnej na Wydziale Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: dr hab. Beata Mikołajczyk członek PKA

członkowie:

- 1. dr hab. Małgorzata Duda**
- 2. ks. prof. dr hab. Piotr Morciniec**
- 3. mgr Małgorzata Piechowicz**
- 4. Adam Gajek**

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku „nauki o rodzinie” prowadzonym na Wydziale Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2015/2016. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Zespół Oceniający PKA zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni oraz Wydziału, dalszy przebieg wizytacji odbywał się zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem. W trakcie wizytacji przeprowadzono spotkania ze studentami, pracownikami Wydziału, osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, za prowadzenie kierunku studiów, praktyk, a także z przedstawicielami Samorządu Studentów i Biura Karier. Ponadto przeprowadzono hospitację zajęć, dokonano oceny wybranych prac etapowych i dyplomowych, a także przeglądu bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji sformułowano wstępne uwagi i zalecenia, o których Przewodnicząca Zespołu oraz współpracujący z nią eksperci poinformowali władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

**OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW
STUDIÓW
O PROFILU OGÓLNOAKADEMICKIM**

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia			x		
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe ¹ zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		x			
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		x			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, oraz prowadzenie badań naukowych			x		
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy			x		
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów			x		

¹ Określenia: obszar wiedzy, dziedzina nauki i dyscyplina naukowa, dorobek naukowy, osiągnięcia naukowe, stopień i tytuł naukowy oznaczają odpowiednio: obszar sztuki, dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, dorobek artystyczny, osiągnięcia artystyczne oraz stopień i tytuł w zakresie sztuki.

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe informacje i syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli nr 1.

Kryterium nr 1

Jednostka z zaangażowaniem i determinacją podjęła kroki zmierzające do korekty wskazanych przez ZO niedomogów w zakresie koncepcji i programu kształcenia w zakresie studiów I i II stopnia z nauk o rodzinie. W zasadniczej większości obszarów ocenionych w Raporcie jako „znaczące” albo realizowany już jest program naprawczy, albo podjęto kroki formalne, które umożliwią jego wykonanie. Zadeklarowane w Programie Rozwoju Wydziału Teologii UWM działania, które wskazano w Odpowiedzi na Raport PKA, domagały się konkretnych form realizacji, co – jak się wydaje – Władze Jednostki starają się wprowadzać w życie tak krokami formalnymi, jak realnymi działaniami.

Za takie konkretne kroki należy uznać projekt utworzenia studiów podyplomowych z zakresu bioetyki, które w dużej mierze podejmować będą także problematykę rodzinną i stwarzają platformę dla szerokiej z otoczeniem społeczno-gospodarczym, jak również odpowiedź na zapotrzebowanie rynku pracy. Nadal niejasna pozostaje jednak kwestia relacji tych studiów do podobnej zakresowo specjalności „opiekun/asystent osób starszych”.

Istotnym wsparciem dla rozwoju współpracy zarówno akademickiej, jak i z podmiotami społeczno-edukacyjnymi jest także uzyskanie przez jednostkę uprawnień do organizacji Ogólnopolskiej Olimpiady Wiedzy o rodzinie w latach 2016-2019. Działania w tym zakresie umożliwiają wymianę doświadczeń między ośrodkami akademickimi i włączenie kadry akademickiej i studentów do wspólnych działań edukacyjnych, podnoszących wiedzę i kompetencji.

Podejmowane procedury ewaluacyjne pozwalają wprowadzić korekty tak w zakresie przedmiotów do wyboru o tematyce małżeńsko-rodzinnej, urealnionego przydziału punktów ECTS zwł. dla pracy własnej studenta, jak i w kwestii wyboru promotorów prac dyplomowych. Podjęte działania potwierdzają Załączniki 1-2 oraz odpowiednie zarządzenie Władz Wydziału.

Należy także docenić działania naprawcze podjęte w zakresie realizacji specjalności „mediacja rodzinna i wychowanie dziecka”, w której wprowadzono dodatkowe moduły adekwatne dla tej specjalności oraz – mocno postulowane przez ZO – praktyki z zakresu mediacji rodzinnej. Procedowanie powyższych zmian programu kształcenia jest w toku.

Jednym z najsłabszych punktów w ocenie Kryterium 1 było umiędzynarodowienie prowadzonych w Jednostce badań. W odpowiedzi na uwagi ZO PKA Wydział podpisał dodatkowe umowy o współpracy międzynarodowej, także w Europie Zachodniej, wskazał konkretne formy realizowanych już wspólnych działań (np. Rada Naukowa periodyku wydziałowego), jak również kładzie mocny nacisk na aktywność międzynarodową pracowników i studentów. Nie do końca rozwiano wątpliwości, czy wskazane działania dotyczą ocenianego kierunku (poza Instytutem Laterańskim wprost specjalizującym się w tej problematyce), czy w głównej mierze obszaru teologii, jednak w Odpowiedzi zaznaczono, że chodzi o współpracę, która „także odnosić się, będzie do problematyki małżeńsko-rodzinnej”.

Nie do końca przekonuje odpowiedź odnosząca się do niskiej jakości kształcenia w zakresie języków obcych wskazująca na egzamin na poziomie B2, skoro zastrzeżenia do jego poziomu zgłaszali sami zainteresowani studenci. Wydaje się jednak, że już uświadomienie sobie problemu przez Władze Jednostki, jak i zamiar wprowadzenia w ramach studiów II stopnia warsztatów językowych pozwalają dobrze rokować co do jakości dalszego kształcenia językowego. Także wskazanie różnych możliwości i form zaangażowania studentów w kształtowanie i modyfikowanie koncepcji kształcenia na kierunku nauki o rodzinie pozwala pozytywniej ocenić ich aktywność na polu podnoszenia jakości kształcenia w zakresie ocenianego kierunku.

Podjęte działania korygujące i naprawcze są niekwestionowanym krokiem we właściwym kierunku, który przemawia za podniesieniem oceny w zakresie „Koncepcji kształcenia” na „w pełni”. ZO podkreśla jednak, że niezbędne są dalsze kroki formalne i działania podnoszące jakość kształcenia na kierunku nauki o rodzinie, które utrwalały właściwy kierunek zapoczątkowanych korzystnych

zmian.

Przedstawione informacje pozwalają na zmianę oceny kryterium 6 ze „znacząco” na „w pełni”.

Kryterium 6

Władze kierunku, odpowiadając na zastrzeżenia Zespołu Oceniającego odnoszące się do kryterium 6 przedstawiły liczne, istotne argumenty o charakterze wyjaśniającym i uzupełniającym. Ich analiza pozwala na stwierdzenie, iż sformułowane w następstwie przeprowadzonej oceny programowej uwagi Zespołu oceniającego przyczyniły się do zapoczątkowania zmian służących poprawie skuteczności działania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia.

Należy potwierdzić istnienie dobrych stron wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, których ocena spotkała się, z wyrażonym w raporcie powizytacyjnym, uznaniem Zespołu Oceniającego. System ten okazał się jednak nieskuteczny w zdiagnozowaniu ważnych aspektów realizowanego programu kształcenia na kierunku „nauki o rodzinie”, uprzednio krytycznie ocenionych w kryterium 1. Przedstawione w odpowiedzi Uczelni informacje o działaniach mających na celu poprawę skuteczności funkcjonowania procedur jakościowych na ocenianym kierunku wydają się gwarantować usunięcie tych słabości.

W odniesieniu do zalecenia podjęcia działań służących poprawie wymiany informacji ze studentami Władze kierunku podjęły skuteczne działania naprawcze w przyjętym na Wydziale trybie, których efektem, zgodnie z wynikającym z analizy uwag studentów zawartych w ankietach dotyczących oceny jakości realizacji zajęć dydaktycznych postulatem, była m.in. zmiana prowadzącego zajęcia dydaktyczne, dostosowanie infrastruktury do zgłaszanych przez studentów potrzeb, czy weryfikacja oferty kształcenia specjalnościowego. W celu upowszechniania wśród studentów świadomości ich odpowiedzialności i wpływu na jakość kształcenia na ocenianym kierunku studiów, Władze Wydziału przedstawiły informacje o zaplanowanych i będących w trakcie realizacji stałych spotkanych ze studentami, mających charakter otwartego forum, co zniwelowało wątpliwości Zespołu Oceniającego odnoszące się do braku inicjatyw służących zwiększeniu zaangażowania interesariuszy wewnętrznych w proces projektowania efektów kształcenia. Doceniając podjęte przez Władze ocenianego kierunku działania, których efektem jest ukonstytuowana rada konsultorów, w mocy pozostaje uwaga o konieczności wzmocnienia, popartego cyklicznymi, zgodnymi z opracowanymi procedurami, wpływu interesariuszy zewnętrznych w proces projektowania efektów kształcenia oraz wprowadzania zmian w ich treści, co pozwoli na pełne wykorzystanie wyników oceny realizowanych efektów kształcenia jako podstawy ich modyfikacji.

W odpowiedzi na raport powizytacyjny wyczerpująco wypowiedziano się na temat stosowanych metod monitorowania jakości kształcenia oraz opracowanych sposobów autoewaluacji narzędzi badawczych, których konsekwentne aplikowanie, powinno w przyszłości przynieść pożądane efekty. Badaniu skuteczności funkcjonowania wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia służy cykliczna, przeprowadzana corocznie, analiza funkcjonowania poszczególnych obszarów procesu dydaktycznego, w tym m.in. analiza realizowanych efektów kształcenia, proces dyplomowania czy metody weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia.

Wyjaśnienia ze strony Władz kierunku, a także podjęte już konkretne działania naprawcze pozwalają na zmianę oceny kryterium 6 ze „znacząco” na „w pełni”.

Tabela nr 1

Kryterium	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiające osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia		x			
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów		x			

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiające osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

1.1. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia.*

1.2. Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.

1.3. Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.

1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami kształcenia określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy, oraz w dalszej edukacji.*

1.5. Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonego dla ocenianego kierunku o profilu ogólnoakademickim.*

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie

wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy.

1.5.2 Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku.*

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia - co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentom studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie prac badawczych przez studentów.*

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki związanej/związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.*

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.*

1.5.7. Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.*

1.5.8. W przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe, jednostka określa efekty kształcenia i metody ich weryfikacji, oraz zapewnia właściwą organizację praktyk, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku.

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów. *

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.*

1.7.1. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w

odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć.*

1. Ocena znacząco

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

1.1

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie posiada swoją specyfikę regionalną, w Misji Uczelni postawiono także akcent na jakość kształcenia i odpowiednie sprofilowanie badań naukowych: „Misją Uniwersytetu jest wszechstronna działalność na rzecz rozwoju kształcenia wysokiej jakości absolwentów i kadr naukowych, realizacji badań naukowych dostosowanych do potrzeb gospodarki regionu i kraju oraz wzbogacania kultury narodowej” (Uchwała nr 55 Senatu UWM). Merytorycznie problematyka rodziny, z uwzględnieniem jej kontekstu regionalnego, dobrze wpisuje się w strategię Uczelni, co znajduje potwierdzenie w Programie rozwoju UWM w latach 2012-2020 (Uchwała nr 56 Senatu UWM). Koncepcja kształcenia studentów na ocenianym kierunku nauki o rodzinie stanowi odpowiedź na zadania wyznaczone w strategii rozwoju oraz polityce jakości Uczelni i jednostki. W dokumentach Uczelni i jednostki położono nacisk na zapewnienie jakości nauki i dydaktyki oraz na wymóg umiędzynarodowienia kształcenia i badań, czemu stara się odpowiadać koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku. Analiza realizowanej koncepcji kształcenia pokazuje jednak, że niedomaga korzystanie zarówno z krajowych, zwłaszcza z międzynarodowych doświadczeń właściwych dla nauk o rodzinie. Formalne umowy o współpracy międzynarodowej podpisane wyłącznie z ośrodkami na Wschodzie nie poszerzają potencjału badawczego w obszarze nauk o rodzinie. W zakresie dbałości o wysoką jakość dydaktyki i badań na ocenianym kierunku podejmowane są wysiłki zmierzające do prowadzenia polityki zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, jednak ich skuteczność posiada charakter rozwojowy. Ponadto koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku nie odznacza się szczególną oryginalnością, posiada natomiast potencjał rozwojowy.

1.2

Specyfika ocenianego kierunku wymaga stałego monitoringu zmian zachodzących tak w obszarze rodziny, jak i w naukach ją badających. Na wizytowanym kierunku dokłada się starań, aby uwzględnić dokonujące się przemiany, czego wyrazem jest zarówno nieprzerwany nabór studentów na nauki o rodzinie na studia I i II stopnia, mimo negatywnych tendencji demograficznych, które dotknęły także ten region kraju. Myślenie perspektywiczne doszło do głosu także w planach stworzenia na Wydziale nowego kierunku studiów „opieka medyczna osób w sytuacjach granicznych”, należałoby jednak rozważyć, czy nie osłabi to pozycji i naboru na oceniany kierunek, skoro opieka (pozamedyczna) nad różnymi grupami mieści się w obszarze nauk o rodzinie. W formułowaniu planów rozwoju kierunku odczytuje się potrzeby rynku pracy i otoczenia społecznego, dokonuje się to jednak w dużej mierze w ramach kontaktów nieformalnych z interesariuszami zewnętrznymi, co osłabia siłę oddziaływania takich impulsów.

1.3

Jednostka prawidłowo przyporządkowuje oceniany kierunek studiów do obszaru nauk humanistycznych i społecznych oraz wskazuje w dziedzinie nauk humanistycznych jako dyscyplinę nauki o rodzinie. W przypadku przyporządkowania do dyscyplin w obszarze nauk społecznych wskazano jako dyscypliny: psychologię i pedagogikę w dziedzinie nauk społecznych. Efekty kształcenia dla ocenianego kierunku odnoszą się do wskazanych obszarów i dziedzin oraz dyscyplin i powiązane są z nimi, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 roku w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. 2011 nr 253 poz. 1520), co znajduje swoje udokumentowanie w Uchwale nr 241 Rady Wydziału Teologicznego UWM (załącznik NoR-II.1.3). Wprowadzane korekty efektów kształcenia dla kierunku potwierdzają troskę o ich zgodność z aktualnym stanem wiedzy w obszarach, do których kierunek

został przyporządkowany.

1.4

Efekty kształcenia dla obydwu stopni studiów na kierunku nauki o rodzinie (profil ogólnoakademicki) zostały zatwierdzone uchwałą Senatu UWM nr 187 (zał. 37-38) z 26 marca 2013, a zmienione uchwałą nr 673 z 6 marca 2015 i są one zgodne z wymogami Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z 2005 r., art. 2, ust. 1, pkt 14b oraz spójne z wybranymi efektami kształcenia obszaru i dziedziny, określonymi w KRK. W sposób bezpośredni odnoszą się do wskazanych dyscyplin naukowych, do których przypisany jest kierunek. Poprawne jest powiązanie efektów przypisanych do poszczególnych zajęć z efektami obszarowymi i kierunkowymi (odniesienie efektów przedmiotowych do obszarowych i kierunkowych wyraźnie zaznaczono w każdym z sylabusów).

Na ocenianym kierunku studiów prowadzone są następujące specjalności – w ramach I stopnia: „mediacja rodzinna” i „opiekun/asystent osób starszych”, zaś na drugim stopniu: „mediacja rodzinna i wychowanie dziecka” oraz „organizacja sfery kultury”. Szczegółowe efekty kształcenia zdefiniowane dla specjalności i przedmiotów uwzględnionych w programie studiów są spójne z efektami kształcenia ocenianego kierunku i pozwalają osiągnąć kierunkowe efekty kształcenia na drodze realizacji efektów specjalnościowych i praktyk zawodowych (na I stopniu studiów). Efekty kształcenia zostały wspólnie sformułowane dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Zdaniem studentów, efekty kształcenia są sformułowane w sposób zrozumiały, są realne do osiągnięcia oraz pozwalają na stworzenie systemu ich weryfikacji umożliwiających sprawdzenie stopnia ich osiągnięcia. ZO potwierdza tę opinię. W opinii studentów informacje dotyczące formy zaliczenia przedmiotu i literatury przedstawiane są na pierwszych zajęciach oraz znajdują potwierdzenie w sylabusach. Dostęp do treści sylabusów zapewniony jest poprzez umieszczanie ich w opisie przedmiotu w systemie USOS. Na spotkaniu z zespołem oceniającym studenci zapewniali, że uznają kompetencje przyswajane w trakcie nauki na kierunku nauki o rodzinie za przydatne na rynku pracy. Jednak wyniki ankiet studenckich, znajdujące się w „Komunikacie z badań wydziałowego zespołu ds. zapewniania jakości kształcenia” z lutego 2016 r. prezentują bardziej zróżnicowane opinie. Wiele opinii dotyczy kwestii zbyt dużego obciążenia programu studiów przedmiotami stricte teologicznymi, które studenci woleliby zastąpić przedmiotami przygotowującymi ich do pracy nauczyciela.

W opisie efektów kształcenia dla przedmiotu przygotowującego do przygotowania pracy dyplomowej (seminarium naukowe) jedynie w niewielkim stopniu uwzględniono efekty dotyczące wiedzy kierunkowej, zaakcentowano natomiast umiejętność analizowania i wnioskowania.

Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy w zakresie obszarów, do których kierunek został przyporządkowany, adekwatnych do obszaru umiejętności badawczych i niezbędnych kompetencji społecznych.

W ramach studiów na ocenianym kierunku student nie zdobywa uprawnień do wykonywania zawodu nauczyciela.

1.5

Realizowany na kierunku program kształcenia jest w stopniu znaczącym spójny z określonymi efektami kształcenia, zarówno pod względem realizowanych treści, metod dydaktycznych oraz metod weryfikacji tychże efektów.

1.5.1.

Kształcenie na ocenianym kierunku nie obejmuje przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela.

1.5.2.

Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia, zapewniając spójność zakładanych efektów kształcenia z treściami programowymi. Efekty odzwierciedlają współczesną metodologię badań w zakresie nauk o rodzinie prowadzonych w obszarze nauk humanistycznych i społecznych oraz aktualny stan wiedzy w tej dziedzinie. ZO

wskazuje jednak na fakt, że w programie studiów, specjalność „mediacja rodzinna”, nie ma ani jednej godziny przedmiotu z mediacji. Podnoszą to sami studenci, nie tylko na spotkaniu Zespołu Oceniającego, ale opinię tę można znaleźć w Komunikacie z badań Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (Olsztyn, styczeń/luty 2016). Prowadzony *Warsztat mediatora rodzinnego* jako przedmiot fakultatywny (obieralny) nie jest wystarczający w uzyskaniu założonych efektów. Tematyka i metodyka prac dyplomowych na ocenianym kierunku oraz stawianych im wymagań jest zgodna z koncepcją i profilem kształcenia oraz obszarami kształcenia, do których kierunek został przyporządkowany, w niewielkim natomiast stopniu uwzględnia specyfikę tematyczną specjalności obieralnych w ramach kierunku. Z tematów pracy trudno odczytać, w ramach jakiej specjalności powstały.

1.5.3.

Metody kształcenia na ocenianym kierunku umożliwiają samodzielne uczenie się studenta, które obejmuje indywidualne przygotowanie do zajęć lub pracę w grupach ćwiczeniowych z wkładem pracy własnej i prezentacją wyników, przygotowanie do kolokwium i egzaminów oraz zapoznanie się z wymaganą literaturą (w sylabusach wyraźnie wskazano stosowane różnorodne metody kształcenia oraz pracy własnej studenta). Myśląc może być kwalifikacja większości zajęć jako wykładów „z przymiotnikiem”, który sygnalizuje jaką formę zajęć wraz z zastosowanymi metodami będzie realizowana – taką kwalifikację, zdaniem nauczycieli akademickich wymusza wadliwy pochodzący z poziomu uczelni wzorzec sylabusów. W mniejszym stopniu, jak na to wskazuje analiza sylabusów, wykorzystywane są aktywizujące formy kształcenia. W ramach prac zaliczeniowych semestralnych lub etapowych studenci przygotowują własne analizy problemowe w formie pisemnej lub prezentacji. W czasie studiów I i II stopnia prowadzone jest seminarium dyplomowe/ magisterskie, które zdominowane są przez pracę własną studenta. Nakład pracy własnej trudny jest jednak do określenia ze względu na wątpliwości dotyczące sposobu naliczania punktów ECTS (trudno określić, czy ich wymiar w sylabusie dotyczy każdego semestru pracy, czy też całych studiów, ponieważ sylabus do wszystkich semestrów jest identyczny: 1 ECTS z udziałem nauczyciela i 7 ECTS pracy własnej). Studia I stopnia aktualnie kończą się pracą dyplomową, która poświadcza zdobycie podstawowych umiejętności badawczych, jednak przez okres 2013-2015 tego wymogu nie realizowano. Potwierdzeniem tworzenia warunków dla rozwoju naukowego studentów są możliwości publikowania w periodyku wydziałowym oraz w recenzowanej publikacji po Seminarium Kół Naukowych. Stopień wykorzystania najnowszych osiągnięć dydaktycznych szkoły wyższej w doborze metod kształcenia jest niewielki, pomijając kilku wybijających się nauczycieli akademickich. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci wyrazili zróżnicowane opinie odnoszące się do metod kształcenia. Z punktu widzenia przedstawicieli tej grupy społeczności akademickiej większość zajęć odbywana jest w formie wykładowej, czasem także przedmioty, które w ich ocenie powinny odbywać się w formie konwersatoryjnej. Mimo, iż wiele zajęć uznają za wartościowe i ciekawe, negatywnie oceniają brak zajęć interaktywnych, pozwalających na swobodną dyskusję czy inne formy interakcji. Studenci potwierdzają możliwość prowadzenia badań naukowych w ramach kół naukowych istniejących na Wydziale, jednak na kierunku nauki o rodzinie, jak sami podkreślili, zarówno na studiach 1. jak i 2. stopnia nie są zaznajamiani z metodyką prowadzenia badań naukowych.

1.5.4.

Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia wyznaczonych dla ocenianego kierunku. Studia 1. stopnia obejmują 6 semestrów (180 ECTS), a studia 2. stopnia 4 semestry (120 ECTS), Czas trwania kształcenia podzielony jest w przypadku każdego przedmiotu na liczbę godzin kontaktowych i pracy własnej studenta, jednak zwłaszcza deklaratywne obciążenia tego ostatniego w sylabusach są w wielu przypadkach nierealne. Orientację z nakładzie pracy studenta powinien dawać konsekwentnie stosowany przelicznik punktów ECTS, jednak matryca uczelniana do wyliczania poszczególnych składowych procesów kształcenia jest, zdaniem ZO, wadliwa i wymaga korekty, co ZO zaleca. Studenci nie mają świadomości nakładanych na nich zobowiązań nierealnej pracy własnej wyliczanej w dziesiątkach godzin dla każdego przedmiotu.

1.5.5.

Samo naliczanie punktacji ECTS na ocenianym kierunku nie budzi zastrzeżeń – jest konsekwentne i zgodne z zasadami systemu ECTS (1 pkt ECTS = 25 godzin pracy, co jest zgodne z Rozporządzeniem MNiSW z dnia 14 września 2011 roku, § 2, ust. 2.), jednak dobór liczby punktów, a szczególnie sztywno wymagany przez matrycę systemu uczelnianego nakład poszczególnych aktywności nauczyciela akademickiego i studenta nie funkcjonują właściwie. Przykładowa ilustracja takiego nierealnego zapisu: Profilaktyka zaburzeń (przedmiot z ECTS 5) realizowana jest następująco: 10 h wykładu i 10 h ćwiczeń, 19 h indywidualnych konsultacji (co prowadzi do niewykonalnych obciążeń nauczyciela) oraz 91 h pracy własnej. W przypadku niektórych przedmiotów obciążenia pracy własnej studenta sięgają 150 h.

Program studiów na ocenianym kierunku spełnia wymóg realizacji ponad 50% ogólnej liczby ECTS w ramach modułów, które są powiązane z prowadzonymi badaniami w dziedzinie nauk teologicznych oraz nauk o rodzinie.

1.5.6

Studenci mają zapewnioną elastyczność w doborze przedmiotów kształcenia. Program kształcenia zarówno na studiach I jak i II stopnia na kierunku nauki o rodzinie zakłada uzyskanie ponad 30% ogólnej liczby ECTS w ramach przedmiotów do wyboru, m.in. poprzez możliwość wyboru modułów specjalnościowych i seminariów dyplomowych oraz wykładów ogólnouczelnianych. Przedmioty realizowane są w ramach oferty ogólnouczelnianej i wydziałowej. Wybór przedmiotów odbywa się poprzez system USOS, możliwe jest również dopisywanie się przez podanie złożone w dziekanacie. Kierunek oferuje różne moduły kształcenia w postaci specjalności na studiach I stopnia – „mediacja rodzinna”, „asystent-opiekun osób starszych” oraz na studiach II stopnia „organizacja sfery kultury” i „mediacja rodzinna i wychowanie dziecka”.

W ocenie studentów oferta wydziałowa obejmuje przedmioty religijne lub teologiczne, co nie poszerza oferty w stosunku do zajęć obowiązkowych.

Wyniki ankiet studenckich jednoznacznie wskazują na problemy dotyczące procesu dyplomowania. W opinii studentów wybór promotorów jest bardzo ograniczony (zbyt mała liczba proponowanych promotorów), a sami promotorzy nie oferują zróżnicowanego wyboru tematów prac dyplomowych.

1.5.7.

Program studiów na kierunku nauki o rodzinie posiada zrównoważoną liczbą godzin wykładowych i ćwiczeniowych, choć dominują „wykłady z przymiotnikiem”, gdzie przymiotnik oznacza rzeczywistą formę realizacji zajęć. Jest to zabieg pozwalający obejść sztywną uczelnianą matrycę sylabusów.

Na ocenianym kierunku prowadzi się zróżnicowane formy zajęć dydaktycznych – co potwierdzają zapisy dotyczące metod w sylabusach - aby zapewnić osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności prowadzenia badań i kompetencji społecznych. Zasadniczo liczebność grup jest właściwa, choć w raportach zespołu ds. jakości kształcenia pojawiają się odosobnione zastrzeżenia dotyczące zbyt dużych grup ćwiczeniowych.

Harmonogram zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych na ocenianym kierunku odpowiada z reguły zasadom higieny procesu nauczania (studenci w ankietach skarżą się na zbyt duże „okienka” pomiędzy zajęciami), zaś zastrzeżenia dotyczące studiów niestacjonarnych odnoszą się nie tyle do programu zajęć, ile do wadliwych elementów infrastruktury (brak kawiarenki, ksero, zimno itp.).

Zdaniem studentów opis zajęć w sylabusach jest w dużej mierze niezgodny z rzeczywistym sposobem odbywania zajęć. Wedle większości sylabusów przedmiotów na kierunku nauki o rodzinie, zajęcia składają się oprócz podstawowej formy zajęć, czyli pracy na zajęciach z nauczycielem oraz pracy własnej studenta, z obowiązków konsultacji, których udział godzinowy w przedmiocie jest znaczny, od 1 do nawet 30 godzin na studenta w semestrze. Studenci potwierdzają, że są informowani o możliwych konsultacjach, natomiast są one fakultatywne i studenci nie mają obowiązku na nie przychodzić. W związku z tym studenci często nie realizują deklarowanej w sylabusach liczby godzin na konsultacjach. Według studentów zdecydowanie zbyt mało jest przedmiotów praktycznych, pozwalających na dyskusję, czy pozwalających na wykorzystanie kompetencji w praktyce. Z ich punktu widzenia zdecydowanie zbyt wiele zajęć odbywa się w formie wykładowej. Studenci pozytywnie ocenili możliwość indywidualizacji toku zajęć. W ich opinii jednostka przystaje na taki tryb nauki szczególnie dla osób, które łączą dwa kierunki studiów lub działają naukowo.

Studenci specjalności „mediacja rodzinna” uważają, że program studiów nie koresponduje z nazwą tej specjalności. Program specjalności na studiach I stopnia nie przewiduje żadnych zajęć z mediacji, są to jedynie zajęcia fakultatywne do wyboru. Podobnego zdania jest ZO, o czym świadczą uwagi poczynione powyżej. Zdaniem studentów kierunku program studiów jest wypełniony zajęciami dotyczącymi teologii, a jest na nim niewiele zajęć praktycznych odnoszących się do kwestii z zakresu nauk o rodzinie. ZO PKA podziela ten pogląd.

Na ocenianym kierunku nie prowadzi się kształcenia na odległość.

1.5.8

Program studiów kierunku nauki o rodzinie na studiach I stopnia przewiduje praktyki zawodowe, które odbywają się w placówkach pomocy społecznej i sądzie (praktyka kuratorska). Zasady realizacji praktyk regulują Uchwały Rady Wydziału WUM (odpowiednio) nr 482 (praktyka kuratorska) i 483 (placówki pomocy społecznej) z załącznikami. Efekty i treści kształcenia dla praktyk zawodowych oraz ich termin realizacji zgodne są z efektami kształcenia zakładanymi dla studiów na ocenianym kierunku. Dobór corocznie weryfikowanych placówek, w których realizowane są praktyki, umożliwia studentowi studiów I stopnia nauk o rodzinie zdobycie przewidzianych w programie studiów efektów kształcenia. Praktyki obejmują 160 godz. i koordynuje je wydziałowy opiekun praktyk, który odpowiada za nie merytorycznie. Zastanawia brak uczelnianego nadzoru w zakresie praktyk i ich koordynacji ze strony Biura Praktyk UWM. Każdy z opiekunów ma przypisany poszczególne rok studiów i zajmuje się opieką praktyk w danym typie szkoły. Opiekunowie praktyk, którzy m.in. wizytują praktyki, a wcześniej odbywają spotkania uprzedzające w instytucjach praktyk, nie otrzymują za tę pracę żadnej formy gratyfikacji i po rozmowach ZO postuluje stworzyć im odpowiednie warunki, jak np. wliczenie opieki nad praktykami do obowiązkowego pensum dydaktycznego aby mogli oni rzetelnie pełnić te funkcje.

Studenci są zobligowani do samodzielnego znalezienia miejsca odbywania praktyki, jednostka w tym nie pośredniczy, jednak je weryfikuje pod względem przydatności w stosunku do efektów kształcenia. Jej wykonanie rozpoczyna podpisanie umowy z instytucją, a sam student jest zobowiązany do realizacji instrukcji, które określają czas trwania praktyki, rodzaj placówki, cele i zadania, obowiązki studenta. Praktyki zaliczane są na podstawie dzienniczka praktyk zawierającego opis realizacji praktyki, opinię opiekuna ze strony placówki oraz sprawozdanie studenta. Jednostka prowadzi kontrolę miejsc, w których odbywa się praktyka, poprzez wizytację losowo wybranej praktyki.

Podstawowym problemem jest umowa o praktykach, która zawiera niedociągnięcia, tj. brak ustalenia formy ubezpieczenia studenta na praktyce, o co jednostka w ogóle nie zadbała, ponieważ na pytanie zespołu oceniającego o ubezpieczanie studentów, przedstawiciele jednostki przyznali, że ta kwestia nie była nigdy poruszana.

W opinii studentów praktyki wnoszą bardzo wiele dla osiągnięcia w procesie kształcenia niezbędnych kompetencji i są z nich zadowoleni. Uważają, że procedura rozliczenia praktyk jest odpowiednia do stwierdzenia, jakie kompetencje student w jej trakcie nabył.

W rozmowach sygnalizowano problem pewnej nadpodaży studentów na praktyce kuratorskiej. Może należałoby pomyśleć nad praktykami pod okiem rosnącej liczby asystentów rodziny, umożliwiając studentom uzyskanie uprawnień do tego zawodu.

Konieczne jest wprowadzenie praktyk na II stopniu studiów przynajmniej dla specjalności mediacyjnej. Przy jej braku niemożliwe jest uzyskanie odpowiednich dla tej specjalności umiejętności i kompetencji praktycznych. Zdaniem władz Wydziału, rolę nieformalnych praktyk na drugiej specjalności pełnią warsztaty animacji kulturowej. Procedury dokumentowania i zaliczania praktyk są poprawne, a dokonują się na podstawie dzienniczka praktyk zawierającego opis realizacji praktyki, opinię opiekuna ze strony placówki oraz sprawozdanie studenta.

W wykazie sylabusów (NoR-6 cz. 8) znajdują się dwa różne sylabusy dla praktyki zawodowej z różną liczbą punktów ECTS (3 lub 6) i godzin. Należy uporządkować te informacje, chyba że między 2015 a 2016 zmieniły się zasady praktyk, co należałoby również zaznaczyć.

1.5.9.

Stan umiędzynarodowienia jednostki jest niewielki, nie został przygotowany również żaden plan

poprawy tej sytuacji. jednym z najsłabszych ogniw programu studiów na kierunku nauki o rodzinie UWM jest bardzo słaby proces umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Brakuje lub są szczątkowe zajęcia w językach obcych. Podpisane umowy międzynarodowe z ośrodkami na Ukrainie nie dotyczą ocenianego kierunku. W programie studiów przewidziano wprowadzenie lektoratów językowych, jednak odbywają się one jedynie raz w tygodniu po 1,5 h. Studenci mogą wybierać zajęcia na poziomie początkującym, mimo iż kończąc studia muszą zdać egzamin językowy na poziomie B2. W opinii studentów poziom lektoratów jest rażąco niski, nie są one w stanie przygotować studentów do zdania egzaminu na poziomie średnio-zaawansowanym. W opinii studentów poziom samego egzaminu jest zaniżany, tak aby wielu studentów mogło go zdać. Władze jednostki deklarują chęć organizowania zajęć w językach obcych, jednak dotychczas takie zajęcia odbywały się w językach włoskim i rosyjskim, czyli językach mało popularnych wśród studentów, stąd zajęcia takie nie były ponawiane. Małe zainteresowanie ze strony studentów programem Erasmus + powoduje brak oferty prowadzenia przedmiotów w językach obcych, jednak samo stwierdzenie braków nie rozwiązuje problemu. Władze kierunku zwracają uwagę na obiektywne trudności, którymi są: ubóstwo studentów, duża odległość do wszystkich krajów zachodnich oraz stała praca zarobkowa, aby się utrzymać, która uniemożliwia studentom wyjazdy stypendialne. Te trudności nie powinny jednak obniżać wymagań językowych i zmniejszać wysiłków w kierunku umiędzynarodowienia procesu kształcenia.

1.6

Kryteria i zasady rekrutacji na ocenianym kierunku na rok bieżący na studia stacjonarne i niestacjonarne określają Uchwały nr 506 i 507 Senatu UWM z 29 kwietnia 2014 roku. Rekrutacja na oceniany kierunek (I stopień) odbywa się na podstawie rankingu średniej ocen uzyskanych na świadectwie dojrzałości, zaś na studia II stopnia na podstawie rankingu wyników studiów I stopnia lub jednolitych magisterskich. Senat UWM ustalił liczbę miejsc dla kandydatów na I rok stacjonarnych (po 60 osób) i niestacjonarnych (po 30 osób) studiów I i II stopnia w roku akademickim 2015/2016 (załącznik nr NoR-II.1.6.1/2). Limit jest adekwatny do potencjału kierunku i potrzeb rozwojowych dyscypliny. Polityka rekrutacyjna respektuje zasadę zapewnienia wszystkim kandydatom równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku. Kryteria kwalifikacyjne dla kandydatów zgodne są z obszarami, do których kierunek jest przyporządkowany, i z właściwą dziedziną nauki. Przyjęte kryteria pozwalają na właściwy dobór kandydatów do podjęcia studiów na ocenianym kierunku w przypadku obydwu stopni. W ramach zapewniania równych szans oferuje się także wsparcie w procesie kwalifikacyjnym i jego konieczne modyfikacje dla osób z niepełnosprawnością. Informacje o wymaganiach rekrutacyjnych i kryteriach kwalifikacji są dostępne, aktualne i zrozumiałe dla przeciętnego kandydata.

1.6.2.

Uchwała Senatu UWM nr 752 z 30 czerwca 2015 r. określa zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Dokument określa kolejne kroki proceduralne tak ze strony zainteresowanego, jak i ze strony wydziałowej komisji, która przeprowadza postępowanie. Tryb i zasady potwierdzania efektów uczenia się poza Uczelnią są zgodne z warunkami określonymi w Ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym w art. 170e-170g. Jednostką uprawnioną do przeprowadzenia procedur jest wydział, który spełnia warunek posiadania uprawnień do doktoryzowania, gdyż na kierunku nauki o rodzinie nie przeprowadzono jeszcze oceny programowej. Procedurę przeprowadza Komisja Wydziałowa ds. PEU, a zatwierdza Komisja Uczelniana. Metody potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza uczelnią są właściwie dobrane i określone.

1.7

1.7.1.

Na ocenianym kierunku obowiązuje Zarządzenie Nr 3/2015 Rektora UWM z dnia 14 stycznia 2015 roku w sprawie procedur oceny jakości programów kształcenia i programów studiów oraz zasad weryfikacji efektów kształcenia. Procedurę weryfikacji efektów kształcenia określa Załącznik 2 do Zarządzenia. Sprawdzanie i ocenianie efektów kształcenia na kierunku nauk o rodzinie UWM odbywa się na podstawie prac etapowych, zaliczeń na ocenę, egzaminów oraz pracy dyplomowej i egzaminu dyplomowego. Każdemu przedmiotowi przypisane zostały efekty kształcenia podlegające

weryfikacji i dotyczy to także języków obcych. Mając na uwadze realizację założonych efektów kształcenia, dobiera się zróżnicowane metody ich weryfikacji. Rolę wspierającą pełni także konsultacje indywidualne ze studentem, przy zastrzeżeniu zgłoszonym wyżej, że ich deklarowana liczba w sylabusach jest nieraz praktycznie nie do wykonania, stąd powinna zostać urealniona. W odniesieniu do ćwiczeń sprawdzanie osiągnięcia efektów kształcenia realizowane jest na bieżąco poprzez ocenę przygotowania do zajęć i aktywności studentów na zajęciach. Efekty kształcenia osiągnięte podczas wykładów sprawdzane są w formie egzaminów. Dobór metod sprawdzania i oceniania jest trafny i właściwy tak w odniesieniu do przedmiotów wykładowych i ćwiczeń, jak i praktyk oraz pracy własnej studenta. W ostatnim przypadku w mocy pozostaje zalecenie ZO urealnienia liczby godzin takiej pracy. W opinii studentów obowiązujące metody weryfikacji są właściwie dostosowane do przedmiotu. Potwierdzają to analizy zapisów z sylabusów przedmiotowych, w których znajdują się poprawne opisy weryfikacji efektów. Wskazano jednak w 1.5.9 zaniżanie poziomu egzaminów z języków obcych. ZO PKA zaleca pilne działania naprawcze w tym obszarze. Zespół Oceniający stwierdza, na podstawie przeglądanych prac dyplomowych oraz oceny egzaminu dyplomowego że proces dyplomowania przebiega prawidłowo (z tym zastrzeżeniem, że studenci wskazywali w rozmowach z ZO PKA na zbyt małą możliwość promotorów oraz zakresu tematycznego prac). Można zaobserwować jedynie tendencję do niebyt dużego zawyżania ocen prac dyplomowych i to tylko w części prac. Stopień wykorzystania wyników oceny kierowania procesem uczenia się studentów i wspomagania ich w uczeniu się wydaje się niewielki, na co wskazywali sami zainteresowani. Na kierunku prowadzi się archiwizację dokumentacji procesu kształcenia w postaci prac etapowych (przechowywanych do końca toku studiów studenta), testów, wypełnionych dzienników praktyk. Analiza tej dokumentacji przez ZO pokazuje, że weryfikacja efektów kształcenia w postaci prac etapowych oraz dyplomowych jest w zasadzie poprawna.

1.7.2.

Na ocenianym kierunku obowiązuje Uchwała rady Wydział Teologii UWM z dnia 6 grudnia 2012, która określa Regulamin dokonywania zaliczeń i przeprowadzania egzaminów i zaliczeń. Zostały w niej szczegółowo określone zasady i tryb procedur sprawdzania i oceniania efektów kształcenia. W opinii studentów nauczyciele akademicki zachowują bezstronność, rzetelność i obiektywizm w przypadku każdej formy sprawdzania i oceniania uzyskanych efektów kształcenia. Zasady oceniania są przejrzyste i odbywają się na zasadach uzgodnionych na początku semestru. Wątpliwości powstają jednak przy przeprowadzaniu egzaminów z języków obcych (por. 1.5.9.). Jako źródło wiedzy o ocenianiu studenci wskazują sylabusy, które są im udostępniane przez nauczycieli akademickich i dostępne w USOS. Studenci otrzymują ocenę z przedmiotu, ale nie otrzymują informacji zwrotnej odnoszącej się do wyników zaliczenia. Regulamin studiów uczelni przewiduje powszechne i przejrzyste zasady zaliczenia przedmiotów, jak również przeprowadzenie egzaminu komisyjnego na wnioski studenta w przypadku uzasadnionych wątpliwości. Na ocenianym kierunku stosowane są przejrzyste kryteria zapewniające transparentność systemu oceniania. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia modułu opisano przy każdym przedmiocie (sylabus) i są one porównywalne. Jednoznaczne kryteria sprawdzania stosuje się także w ocenie efektów uzyskanych w ramach praktyk zawodowych. W przypadku egzaminów dyplomowych egzamin odbywa się komisyjnie, składają się na niego odpowiedzi na pytania postawione przez wszystkich członków komisji. Pytania odnoszą się zarówno do nauk o rodzinie jako dyscypliny kierunkowej, jak i do pracy dyplomowej. Opinie studentów potwierdzone zostały przez ewaluację prac etapowych i protokołów dyplomowych

Nie stosuje się metod kształcenia na odległość.

3. Uzasadnienie

Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia, która jest zgodna z misją Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz z misją Wydziału Teologicznego UWM a także ze strategią rozwoju UWM na lata 2012-2020 i stara się realizować program kształcenia na kierunku nauki o rodzinie zorientowany na jakość kształcenia. Wizytowany kierunek jest programowo interdyscyplinarny, a przez to powinien być otwarty na internacjonalizację badań i szeroką współpracę międzyobszarową.

Wysoce niezadawalająca i niewystarczająca współpraca międzynarodowa i niezbyt intensywne korzystanie z doświadczeń krajowych zmniejszają możliwości doskonalenia koncepcji kształcenia i posilkowania się sprawdzonymi wzorcami z zakresu nauk o rodzinie. Generalnie jednak realizowany program kształcenia umożliwi rozwój kształcenia interdyscyplinarnego i osiągnięcie założonych efektów kształcenia, z zastrzeżeniami dotyczącymi braku praktyk oraz przedmiotu specjalnościowego dla II stopnia studiów na specjalności: „Mediacja rodzinna i wychowanie dziecka”. Realizacja procesu dydaktycznego jest w zasadzie poprawna, profesjonalna i zorientowana na polepszenie jakości kształcenia, tak od strony właściwego wyodrębnienia przedmiotów w ramach programu i planu studiów, jak i wyznaczonego wymiaru godzinowego przedmiotów na studiach obu poziomów (poza lektoratami i zajęciami w ramach specjalności „Mediacja rodzinna i wychowanie dziecka”, o czym była mowa powyżej). Władze jednostki w ramach głównie nieformalnych kontaktów starają się poznać wskazania ze strony rynku pracy i otoczenia społeczno-kulturalnego dotyczące wizytowanego kierunku. Interesariusze wewnętrzni posiadają wpływ na planowanie rozwoju kierunku, choć uwagi środowiska studenckiego uwzględniane są dość słabo, co potwierdzają powracające cyklicznie w ankietach te same uwagi, których realizacja mogłaby mieć znaczenie rozwojowe.

Z formalnego punktu widzenia (przypisanie do obszarów i dziedzin) kryterium spełnione jest poprawnie. Merytorycznie efekty kształcenia odnoszą się do obu wskazanych obszarów i dyscypliny nauk o rodzinie. Opis efektów kształcenia przygotowany został zgodnie z zasadami wprowadzania KRR dla szkolnictwa wyższego. Efekty kształcenia na ocenianym kierunku uwzględniają zdobywanie pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych, niezbędnych w działalności badawczej, pracy zawodowej i w dalszej edukacji. Analiza przeprowadzonego postępowania rekrutacyjnego oraz kryteriów rekrutacji określonych w Uchwale Senatu pozwala stwierdzić, iż nie zawierają one przepisów dyskryminujących jakichkolwiek kandydatów i przestrzegają zasady równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku. Formalnie określony jest też proces wdrażania weryfikacji efektów kształcenia zdobytych poza uczelnią. Z punktu widzenia studentów realizowany na ocenianym kierunku studiów program kształcenia nie umożliwia w pełni osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia (studenci zarzucali przeładowanie programu teologią, brak możliwości osiągnięcia efektów z zakresu umiejętności praktycznych dotyczących specjalności mediacyjnej, niemożność osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia z zakresu kształcenia językowego). Bardzo wiele kwestii dotyczących realizacji programu studiów budzi zastrzeżenia, szczególnie w zakresie nauczania języków obcych, organizacji praktyk, naliczania nakładu pracy studenta oraz doboru form zajęć.

4. Zalecenia

Jednostka powinna zweryfikować przyznawanie punktów ECTS przedmiotom, szczególnie w odniesieniu do konsultacji, które przypisane są obecnie do każdego kursu, a w rzeczywistości większość studentów nie bierze w tych konsultacjach aktywnego udziału. ZO zaleca w tej sprawie interwencję u władz uczelni dotyczącą matrycy ECTS oraz korektę obciążeń dotyczących naliczania czasu przeznaczonego na konsultacje indywidualne i obliczanie pracy własnej studenta.

Zaleca się rozwinięcie i pielęgnowanie stałej, formalnej współpracy z krajowymi ośrodkami dysponującymi doświadczeniem w zakresie nauk o rodzinie i otwarcie się na współpracę międzynarodową, zgodnie z zaleceniami wynikającymi ze strategii rozwoju Uczelni i jednostki.

Zaleca się wprowadzenie praktyk specjalizacyjnych na II stopniu kierunku nauk o rodzinie w zakresie mediacja rodzinna i wychowanie dziecka i formalne zintegrowanie praktyk z programem kształcenia na drugiej specjalności.

Zaleca się wprowadzenie modułu specjalnościowego mediacja w odpowiednim zakresie na II stopniu studiów na specjalności mediacje.

ZO zaleca również wprowadzeniu i/lub formalne zintegrowanie praktyk na II stopniu studiów z programem nauczania.

Ponadto dużym ułatwieniem wedle studentów byłoby konsultowanie planów zajęć, co sprawiłoby, że byłyby lepiej dostosowane do potrzeb studentów. Za duży problem studenci uznają wielogodzinne przerwy w zajęciach, co poprzez brak infrastruktury usługowej na Wydziale, sprawia, że studenci nie mogą łączyć tych zajęć z innymi obowiązkami.

Jednostka o tak specyficznym profilu kształcenia, powinna przynajmniej stworzyć listę instytucji, z którymi posiada umowy o praktykach, gdzie poziom odbywania praktyk byłby znany koordynatorom.

Jednostka powinna także zadbać o sprawy formalne umów, przede wszystkim kwestie ubezpieczenia. Jednostka zobowiązana jest umożliwić studentom naukę języków obcych przygotowujących ich do egzaminu na poziomie B2. Kurs powinny być intensywniejsze, a także zwiększona powinna być ich liczba godzin. Jednostka powinna także skorzystać z potencjału, jakim są wykładowcy nauczyciele akademicy posługujący się, do poszerzenia oferty o kursy w znanych przez studentów językach. Jednostka powinna dokonać przeglądu programu studiów pod kątem potrzeb miejscowych pracodawców, jak również prowadzić dialog ze studentami na temat ich oczekiwań wobec zajęć na kierunku. Szczególnie należy dokonać korekt w programie specjalności mediacja rodzinna, której program w ocenie studentów nie przygotowuje studentów do prowadzenia mediacji rodzinnych. Zaleca się wprowadzenie modułu specjalnościowego mediacja w odpowiednim zakresie na II stopniu studiów na specjalności mediacja.

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

2.1 Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy-zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku.*

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie.*

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

2.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru/obszarów wiedzy, odpowiadającego/odpowiadających obszarowi/obszarom kształcenia, do którego/których został przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie/dziedzinach nauki oraz dyscyplinie/dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.*

2.5 Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji.

1. Ocena w pełni

2. *Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.*

2.1.

Zgodnie z Raportem samooceny do minimum kadrowego kierunku „nauki o rodzinie”, Uczelnia zgłosiła 18 nauczycieli akademickich, w tym 5 w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich dla I stopnia i 7 w grupie nauczycieli ze stopniem doktora oraz odpowiednio 6 w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich i 6 w grupie nauczycieli ze stopniem doktora dla II stopnia (dane nie sumują się, ponieważ niektóre nazwiska dla obu stopni się powtarzają). Zespół oceniający biorąc pod uwagę: dorobek naukowy, obciążenia dydaktyczne, formalne zatrudnienie i złożone oświadczenia stwierdza, iż liczba nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe dla ocenianego kierunku *nauki o rodzinie* jak i ich dorobek naukowy spełnia określone wymogi prawne i jest adekwatna dla prowadzonego profilu ogólnoakademickiego, pierwszego i drugiego poziomu studiów. Kadra dydaktyczna odpowiada wskazanym obszarom kształcenia z zakresu nauk humanistycznych i społecznych. Struktura nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego, kwalifikacji naukowych jest właściwa w stosunku do osiągnięcia efektów kształcenia zakładanych dla tego rodzaju studiów. Szczegółowe informacje o ocenie pracowników zgłoszonych do minimum kadrowego zawiera załącznik nr 5 do Raportu z wizytacji. Podczas weryfikacji teczek osobowych, a w

szczegółności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, stwierdzono, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone prawem. Kwalifikacje naukowe nauczycieli akademickich potwierdzają odpowiednie dokumenty zawarte w ich teczkach osobowych.

Minimum kadrowe ocenianego kierunku jest stabilne, analiza informacji zawartych w raporcie samooceny oraz teczkach osobowych kadry stanowiącej minimum wykazała, iż nauczyciele akademicy wskazani do minimum ocenianego kierunku studiów są zatrudnieni w Uczelni powyżej 4 lat. Z prezentowanego minimum kadrowego, UWM stanowi drugie miejsce pracy tylko dla jednego samodzielnego nauczyciela akademickiego (zaliczonego do minimum kadrowego studiów I stopnia), natomiast trzech doktorów jest „importowanych” z innych kierunków.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe, do liczby studentów wynosi na ocenianym kierunku dla studiów I stopnia: dla nauk humanistycznych 1: 28,5 oraz dla nauk społecznych 1: 14,85, a dla studiów II stopnia: dla nauk humanistycznych 1:12,8/9,625 oraz dla nauk społecznych 1:12,8/19,25.

Z analizowanego załącznika nr 2 dotyczącego dorobku naukowego na kierunku nauki o rodzinie, u nauczycieli akademickich wchodzących w skład minimum, stwierdza się, że jest on wystarczający. Tym samym, każdy obszar kształcenia, do którego przyporządkowano oceniany kierunek, jest reprezentowany w minimum kadrowym przynajmniej przez jednego nauczyciela akademickiego, posiadającego dorobek naukowy w obszarze wiedzy odpowiadający temu obszarowi kształcenia.

2.2.

Zajęcia dydaktyczne z większości przedmiotów są obsadzone przez osoby z minimum kadrowego w sposób prawidłowy; kwalifikacje i kompetencje naukowe nauczycieli akademickich prowadzących te zajęcia pozwalają osiągnąć założone dla większości przedmiotów efekty kształcenia. Jednakże, zdarzają się odstępstwa od tej reguły, np. doktor historii prowadzi ćwiczenia z socjologii rodziny, a doktor habilitowany nauk teologicznych, wykłady z pedagogiki specjalnej.

Uzupełniająca kadra dydaktyczna prowadząca zajęcia na ocenianym kierunku jest zróżnicowana pod względem posiadanych stopni i tytułów naukowych, jest ona obsadzana dydaktycznie adekwatnie do wskazanych obszarów kształcenia, zgodnie z przyjętymi efektami kształcenia dla obu stopni. Tym samym, uzupełnia kadrę wchodzącą w skład minimum kadrowego. Zajęcia dydaktyczne, z większości przedmiotów, są obsadzone w sposób prawidłowy; kwalifikacje i kompetencje naukowe nauczycieli akademickich prowadzących te zajęcia pozwalają na osiąganie przez studentów założone dla większości przedmiotów efekty kształcenia. Poszczególni nauczyciele akademicy prowadzą badania naukowe, stosownie do swoich zainteresowań oraz wskazanych obszarów badań. Prezentowany dorobek naukowy w zakresie nauk o rodzinie znajduje potwierdzenie w wykazie publikacji, tak krajowych, jak i zagranicznych, jak również uczestnictwie w konferencjach o charakterze lokalnym, krajowym oraz międzynarodowym.

Jest to zespół z dużym doświadczeniem edukacyjnym, jednocześnie starający się nabywać nowe umiejętności i kompetencje we współpracy z instytucjami, organizacjami czy stowarzyszeniami pracującymi z i na rzecz rodziny.

Hospitowane zajęcia reprezentowały wysoki poziom merytoryczny, jak i metodyczny co ujęto w Załączniku nr 6 do raportu z wizytacji.

Cele strategii rozwojowej Wydziału nie różnią się zasadniczo od planów rozwoju całego Uniwersytetu, które sprowadzają się do triady: kształcenie-badanie-wpływ na otoczenie społeczne. Kadra naukowo-badawcza wskazywała na słabe i mocne strony w kształceniu studentów kierunku *nauki o rodzinie*. Silna strona to niewątpliwie kadra nauczająca, wskazująca młodym możliwe przestrzenie pracy z rodziną oraz możliwe drogi dalszego rozwoju naukowego. Silnie podkreślano zaangażowanie otoczenia społeczno-gospodarczego w rozwój programów kształcenia czy bezpośrednio w dydaktykę (praktyki). Wśród słabych stron wskazywano na niewielką mobilność studencką (programy Erasmus + i MOST), jak również samych nauczycieli akademickich. Wśród wielu przyczyn podano niski poziom opanowania języków obcych, ale również – przyczyna leżąca po stronie studentów – niski status ekonomiczny studentów i wysokie bezrobocie w regionie. Wszystko to utrudnia decyzję o dłuższym wyjeździe na studia, staże czy praktyki zagraniczne (groźba utraty

pracy przesądza o zaniechaniu takiej aktywności akademickiej). Po stronie kadry wskazano na słabe efekty pozyskiwania funduszy na badania naukowe w ramach projektów zewnętrznych (jednocześnie wskazywano osoby, które mogą się poszczycić znaczącymi sukcesami w tym obszarze).

2.3

Polityka kadrowa na kierunku nauki o rodzinie prowadzona jest na zasadach ogólnie przyjętych w Uniwersytecie – zatrudnianie kandydatów w drodze konkursu.

Motywowanie nauczycieli do podnoszenia kwalifikacji oraz dalszy rozwój kompetencji odbywa się w oparciu o funkcjonujący na uczelni projekcyjny system motywacyjny (m.in. system okresowej oceny nauczyciela akademickiego, finansowy system nagradzania - po każdej okresowej ocenie). Nadto, prowadzony jest dodatkowy system punktowy za publikacje oraz udział w konferencjach i sympozjach (ponad wskazane normy), który stanowi podstawę do dodatkowych gratyfikacji finansowych.

Nauczyciele akademicy mają możliwość wykorzystywania urlopów naukowych dla prowadzenia badań i podnoszenia kompetencji, na ogólnie przyjętych zasadach.

W ramach współpracy międzynarodowej – Wydział prowadzi współpracę m.in. z Universidad San Pablo Cochebamba, Facultad de Teologia; Państwowy Uniwersytet im. Iwana Franki we Lwowie; Pontificia Universita Anatonianum Roma (umowa w przygotowaniu); Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im M. Dragonowa w Kijowie. W wymianie z zagranicznymi ośrodkami akademickimi, w roku 2015, uczestniczyło 4 nauczycieli (3 studentów), przyjęto – 3 osoby (1 studenta). W latach 2013-2015 staże zagraniczne odbyło 6 nauczycieli (1 student).

Wydział nie prowadzi zajęć w językach obcych.

W latach 2013-2015 3 nauczycieli akademickich (po jednym w każdym roku) prowadziło zajęcia za granicą.

2.4

Badania naukowe na Wydziale, a więc także na ocenianym kierunku prowadzone są głównie w ramach badań statutowych. W latach podlegających wizytacji i ocenie, pracują trzy zespoły tematyczne: *Człowiek w kontekście nauki, wiary i uwarunkowań społecznych* (2012-2015), *Rodzina w świetle współczesnych przemian kulturowych* (2012-2015), *Teoria i praktyka prawa kanonicznego* (2013-2016). Nadto, zarówno studenci jak i doktoranci prowadzą badania pod opieką naukową samodzielnych pracowników Wydziału. Tematy badań statutowych odpowiadają obszarom wiedzy, do których przypisane są istniejące na Wydziale kierunki, w tym kierunek *nauki o rodzinie*.

Każdego roku organizowane są otwarte seminaria oceniające postępy oraz efekty badań statutowych. Nauczyciele akademicy wskazywali swoje zaangażowanie w aplikowanie o granty naukowe (NCN i NCBiR), niestety większość z aplikowanych projektów nie przeszła pozytywnej oceny, a tym samym nie została wdrożona. W tej chwili jest realizowany jeden projekt finansowany przez NCN.

2.5

Problematyka podejmowanych przez Wydział badań jest na tyle szeroka, że może w nich uczestniczyć każdy nauczyciel akademicki. Treści zawarte w publikacjach posiadają charakter interdyscyplinarne, jednakże często o nachyleniu teologicznym. Zaangażowanie badawcze znajduje przełożenie w nabywaniu przez nauczycieli akademickich dodatkowych umiejętności i kompetencji przydatnych w realizacji zróżnicowanych metod edukacyjnych.

Studenci mają możliwość uczestniczenia w badaniach kadry nauczycielskiej, tym samym rozszerzając swoje kompetencje zgodnie z założonymi efektami kształcenia na kierunku. Ponadto, opiekunowie prac dyplomowych wspierają studentów w nawiązywaniu kontaktów z autorytetami naukowymi, poprzez m.in. udział w konferencjach naukowych. Wydział wspiera również studentów, którzy chcą uczestniczyć w spotkaniach naukowych organizowanych przez inne środowiska akademickie ((np. podczas corocznie organizowanego przez UWM w Olsztynie Międzynarodowego Seminarium Kół Naukowych) oraz w konferencjach naukowych, organizowanych przez Wydział (http://www.uwm.edu.pl/wt/60,Konferencje_naukowe.html). Istnieje możliwość publikacji w periodykach naukowych (np. *Studia Warmińskie*, *Forum Teologiczne* czy nowopowstałe czasopismo

elektroniczne „Człowiek-Kultura-Przyszłość).

Działalność badawcza nauczycieli akademickich przekłada się na aktywność studencką w tym obszarze, poprzez działalność kół naukowych (m.in. Koło Naukowe Inicjatyw Prorodzinnych, Studenckie Koło Wolontariuszy Wydziału Teologii, Studenckie Koło Inicjatyw Kulturalnych, Koło Naukowe Prawa Kanonicznego „Pro Familia”). W ramach działalności Koła Inicjatyw Prorodzinnych publikowana jest monografia ze spotkań naukowych międzynarodowych (np. ze spotkania Uniwersytetów Trzeciego Wieku ze środowisk polonijnych). Koła naukowe organizują ponadto wyjazdy, które mają na celu kształcenie i zdobywanie umiejętności badawczych w terenie.

Studenci mogą realizować studia w oparciu o indywidualny plan studiów i program kształcenia czy indywidualne studia międzyobszarowe.

3. Uzasadnienie

Po dokonaniu formalnej analizy i oceny dokumentacji osobowej pracowników zgłoszonych do minimum kadrowego na kierunku „*nauki o rodzinie*”, należy uznać, iż zostały spełnione formalne warunki określone w § 14 ust. 1, 3; § 13 ust. 1,2 oraz § 14 i 15 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1370).

Podczas weryfikacji teczek osobowych, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, stwierdzono, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 3 pkt 1 lit. a oraz pkt 1 lit. b ustawy prawo o szkolnictwie wyższym. Kwalifikacje naukowe nauczycieli akademickich potwierdzają odpowiednie dokumenty zawarte w ich teczkach osobowych. Stosunek liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe, do liczby studentów na ocenianym kierunku spełnia wymagania dotyczące stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów, przy obowiązującym na wizytowanym kierunku 1: 120, dla każdego obszaru kształcenia (§ 17 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1370).

Władze Wydziału obciążają kadrę dydaktyczną zgodnie z posiadanymi przez nich kwalifikacjami i wskazywanym dorobkiem naukowym.

Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne nauczycieli akademickich (uzupełniający minimum kadrowe) na kierunku *nauki o rodzinie* są odpowiednie i pokrywają wskazane obszary nauk humanistycznych i społecznych. Stanowią silne uzupełnienie dla minimum kadrowego. Jednakże także i w tym przypadku, aktywność naukowo-badawcza wymaga większej mobilności międzynarodowej (wymiana np. w ramach programu Erasmus +, staże naukowe czy wykłady gościnne). Słabą stroną jest także „indywidualizacja” działań badawczych, kosztem podejmowanej pracy grupowej (katedry).

Zarówno załączona dokumentacja, jak również rozmowy prowadzone z nauczycielami akademickimi w trakcie trwania wizytacji, potwierdziły istniejące na Wydziale wysiłki na rzecz stworzenia płaszczyzny dla pełnego rozwoju osobistego kadry naukowej, podtrzymania oraz dalszy rozwój bazy dydaktycznej. Prowadzone są m.in. okresowe warsztaty i kursy umożliwiające rozwój kompetencji nauczycieli; równie ciekawa jest forma gratyfikacji finansowej za dbanie o rozwój kompetencji własnych. Pracownicy mają możliwość prowadzenia badań naukowych zgodnie ze swoimi zainteresowaniami; mają możliwość publikacji swych artykułów w uczelnianych zeszytach naukowych (np. Studia Warmińskie, Forum Teologiczne).

Pracownicy naukowo-dydaktyczni ocenianego kierunku obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym potwierdzili silne wsparcie ich rozwoju naukowego i dydaktycznego ze strony władz Uczelni oraz dobrą atmosferę pracy. Wysoko ocenili troskę uczelni o staranne przygotowanie pracowników do wprowadzenia nowych zasad poprzez umożliwienie im udziału w szkoleniach warsztatach oraz konsultacjach.

Polityka przyjęta na Wydziale prowadzona jest w kierunku konsolidacji zasobów nauczycieli akademickich, przy współpracy studentów, do pracy naukowo-badawczej w większych zespołach. Jest to tym samym próba - ze strony władz Wydziału - przezwyciężenia niekorzystnej sytuacji tzw. pracy w rozproszeniu, co wpływa niekorzystnie na starania o wnioskowane projekty zewnętrzne. Praca w zespołach ma charakter interdyscyplinarny.

Tematyka badań poszczególnych nauczycieli akademickich jest wielowątkowa, często w zakresie nauk o rodzinie stanowi dorobek „poboczny”. Wynika to z faktu, iż kilku pracowników wchodzących w skład minimum kadrowego stanowi jednocześnie minimum kadrowe dla innych kierunków na UWM (zwłaszcza kierunku teologia). Mimo takiej sytuacji należy uznać prezentowany dorobek za wystarczający, a w przypadku niektórych osób – za znaczący. Należy docenić starania młodszej kadry naukowej, która angażuje się w sprawy naukowe na ocenianym kierunku.

Do słabych stron badań naukowych należy: brak badań zespołowych oraz mała skuteczność w aplikowaniu o granty zewnętrzne.

Przełożenie aktywności naukowo-badawczej na jakość kształcenia, w tym doskonalenie programu kształcenia odbywa się bardziej ad hoc niż na zasadzie funkcjonowania programowego (informacja uzyskana na spotkaniu Zespołu Oceniającego z nauczycielami akademickimi). Jednakże, mimo silnego zaangażowania we współpracę z kuratorem (np. w ramach praktyk) nie przeniesiono tzw. dobrych praktyk badawczych do modyfikacji planów, czego przykładem jest brak przedmiotów z mediacji rodzinnych w ramach specjalności z mediacji rodzinnej (podkreślają to sami studenci – s. 5 Oceny funkcjonowania Wydziału Teologii, Komunikat z Badań Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, Olsztyn styczeń/luty 2016).

Kadra akademicka zwiększa wysiłki na rzecz rozwoju umiejętności, zwłaszcza studentów II stopnia w kontekście zaangażowania w badania prowadzone na Wydziale. Tak więc, kadra naukowo - dydaktyczna podejmuje badania naukowe zgodnie ze swoimi zainteresowaniami, ukierunkowanymi na problematykę rodziny, wspierając także naukowe aspiracje studentów.

4. Zalecenia

ZO PKA zaleca wzmożenie wysiłków w celu pozyskania grantów naukowych oraz tworzenia grup badawczych.

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, w przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku praktyki te zostały uwzględnione.*

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem.*

1. Ocena – w pełni

2. *Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.*

3.1

Współpraca z otoczeniem społecznym jest w trakcie rozwoju i była jak dotąd sformalizowana jedynie w niewielkim stopniu. W minionym roku akademickim sytuacja istotnie zmieniła się na lepsze. W ramach tworzenia nowych specjalności na I stopniu kierunku nauk o rodzinie podjęto kroki formalne, które zaowocowały udokumentowanymi konsultacjami z przedstawicielami pracodawców. Ocenie stopnia realizacji efektów kształcenia na ocenianym kierunku służą praktyki zawodowe realizowane w instytucjach działających na rzecz wsparcia rodziny. Wiedza, umiejętności i kompetencje podlegają ocenie opiekuna praktyk zawodowych z instytucji przyjmującej studentów. Uwagi instytucji organizujących praktyki zaowocowały m.in. modyfikacjami programu i czasu ich odbywania. Na Wydziale działa Wydziałowa Komisja ds. Promocji i Współpracy z Otoczeniem, której zadaniem jest

planowanie i koordynowanie wieloaspektowych, w tym odnoszących się do kształcenia, działań związanych ze współpracą z otoczeniem społecznym, gospodarczym i kulturalnym. Współpraca wydziału z interesariuszami zewnętrznymi w realizacji procesu dydaktycznego stanowi ważny element doskonalenia jakości kształcenia. Służy przygotowaniu studentów do podjęcia pracy zgodnie z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego i kulturalnego. Oprócz sformalizowanej formy współpracy, istotną rolę w doskonaleniu i organizacji procesu kształcenia odgrywają niesformalizowane kontakty, spotkania oraz inicjatywy przedstawicieli wydziału i podmiotów zewnętrznych. Wydział jest otwarty na wielowymiarową współpracę z instytucjami kościelnymi, edukacyjnymi, opiekuńczo-wychowawczymi i kulturalnymi. Godne szczególnego podkreślenia jest organizowanie od 2014 r. przez jednostkę (m.in. przy współpracy Kuratorium Oświaty w Olsztynie, Gdańsku i Białymstoku) konkursu wiedzy o rodzinie, który pierwotnie był pomyślany jako konkurs tylko dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, a w kolejnej przygotowywanej obecnie edycji będzie również zaadresowany do uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych, jak i ponadgimnazjalnych oraz rodziców tych uczniów. Dotychczas konkurs ten miał trzy edycje (początek w 2014 roku). Na bieżąco realizowana jest współpraca z placówkami pomocy społecznej (MOPS w Olsztynie, Gminne Ośrodki Pomocy społecznej czy PCPR) oraz kuratorem rodzinnym. W odpowiedzi na potrzeby środowiska lokalnego powołano specjalność „organizacja sfery kultury” i „mediacja rodzinna”. Studenci angażują się w aktywności na rzecz środowiska, o charakterze cyklicznym (Misterium Męki Pańskiej, Międzynarodowy Koncert Kolęd i Pastorałek, Studenckie Spotkania Kulturalne). Współpraca z diecezją i diecezjalną Caritas znalazło swoje przełożenie na powołanie Studenckiego Koła Wolontariuszy Wydziału Teologii.

3.2

Na kierunku nie prowadzi się studiów we współpracy z podmiotami zewnętrznymi, poza praktykami zawodowymi, które odbywają się w oparciu o stosowne formalne porozumienia między jednostką a instytucją przyjmującą studentów. Jednostka współpracuje z wieloma instytucjami zewnętrznymi w organizacji praktyk zawodowych. Studenci mają dowolność w wyborze placówek. Każdorazowo zawierana jest pomiędzy Wydziałem a daną instytucją umowa, która określa uprawnienia i obowiązki poszczególnych stron. Wysiłki Wydziału do aktywizacji odbywania praktyk i staży na kierunku *nauki o rodzinie* znalazły swoje ukoronowanie w udziale studentów w praktykach w ramach rządowego programu „praktyki w administracji”.

Organizacja praktyk zawodowych i zasady współpracy poszczególnych stron są określone w regulaminach (regulamin praktyki sądowej/kuratorskiej i w placówkach pomocy społecznej).

3. Uzasadnienie

Ze względu na przyjęty profil kształcenia (ogólnoakademicki) współpraca z instytucjami zewnętrznymi przejawia się przede wszystkim we współpracy dla organizowania i realizacji praktyk studenckich. Na spotkaniu z Zespołem Oceniającym podkreślano, iż współpraca ta daje dobre, oczekiwane rezultaty, przede wszystkim zadowolenie studentów, którzy mogą weryfikować swoją wiedzę oraz doskonalić umiejętności już nabyte, jak również nabywać nowe. Jednocześnie brane są pod uwagę sugestie interesariuszy zewnętrznych w modyfikacji programu nauczania. Dobór partnerów zewnętrznych jest zgodny z założonymi efektami kształcenia dla, przyjętych, dwóch obszarów kształcenia. Nadto, zarówno kadra akademicka, jak i studenci angażują się w działalność środowiskową, a przez to Ci ostatni mają możliwość wykazać się posiadanymi predyspozycjami w obszarze pracy na rzecz rodziny. Umowy dotyczące praktyk zawodowych studentów ocenianego kierunku są sformalizowane. Na innych płaszczyznach współpraca jednostki z podmiotami należącymi do otoczenia społeczno-gospodarczego nie posiada charakteru prowadzenia wspólnych studiów. Władze jednostki dostrzegają potrzebę ściślejszej współpracy zwł. z potencjalnymi pracodawcami, aby znali oni kompetencje i umiejętności absolwentów kierunku, a z drugiej strony, aby mieli oni realny wpływ na poszerzanie jakości praktycznych umiejętności i kompetencji absolwentów. ZO popiera intensyfikację wysiłków w tym zakresie. Współpraca jednostki z otoczeniem społecznym i pracodawcami nie tylko się rozwija, ale – co istotne – postępują procesy formalizacyjne. Dotyczy to jednak zasadniczo praktyk zawodowych i nowych specjalności w ramach I stopnia nauk o rodzinie. Działania związane ze współpracą z otoczeniem zewnętrznym w procesie kształcenia zostały

szczegółowo określone w Programie rozwoju Wydziału Teologii. Współpraca w realizacji procesu dydaktycznego służy właściwemu przygotowaniu studentów do podjęcia pracy zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego i kulturalnego. Wydział podejmuje współpracę z instytucjami kościelnymi, edukacyjnymi, opiekuńczo-wychowawczymi i kulturalnymi, tym samym powiększając zasoby potencjalnych pracodawców dla swoich absolwentów. Istotne są także rozmowy z opiekunami praktyk, indywidualne spotkania z przedstawicielami pracodawców z Olsztyna i regionu oraz wymiana poglądów z pracownikami instytucji, w których studenci odbywają praktyki. Wyniki tej współpracy stanowią mogą cenny element wpływający na modyfikację oferty edukacyjnej Wydziału.

4. Zalecenia

Należy kontynuować działania w celu rozwinięcia systemowych form współpracy z otoczeniem społecznym, w szczególności tych, które służą rozwojowi programów kształcenia i odzwierciedlają potrzeby rynku pracy.

W związku z powyższym ZO zaleca utworzenie gremium konsultacyjnego jak np. rady pracodawców, która miałaby głos konsultujący i doradczy przy konstruowaniu efektów kształcenia i ocenie ich realizacji.

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólniakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów badawczych ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do laboratoriów w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach.*

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.*

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów

1. Ocena znacząco

2. *Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.*

4.1

Bazę naukowo-dydaktyczną Wydziału Teologii UWM stanowią pomieszczenia znajdujące się w budynkach przy ul. Kard. Hozjusza 15 w Olsztynie. Zajęcia odbywają się w budynku seminaryjnym. Jedno ze skrzydeł jest dostosowane dla potrzeb działalności dydaktycznej Wydziału Teologicznego. Budynek znajduje się w znacznej odległości od pozostałych budynków UWM, a także od samego miasta, w jego okolicy nie ma także żadnej infrastruktury usługowej, w związku z tym, jednostka powinna zapewnić studentom dostęp do podstawowych usług. Do realizacji procesu kształcenia służy 15 sal przeznaczonych na cele dydaktyczno-naukowe (dwie aule, 10 sal wykładowych, 3 sale ćwiczeniowe). Łączna liczba stanowisk we wszystkich salach to 608 miejsc oraz dodatkowo 278 miejsc na Auli głównej). Sale, w których odbywają się zajęcia są dostosowane wielkością oraz wyposażeniem do realizowanych w nich zajęć. Każda sala wykładowa wyposażona jest w projektor multimedialny oraz komputer, 4 sale wykładowe posiadają nagłośnienie. Do dyspozycji prowadzących zajęcia dydaktyczne są kserokopiarki dużej wydajności, dwie tablice interaktywne oraz wizualizer (kamera). Studenci mają możliwość korzystania ze sprzętu komputerowego, jednakże skarżą się, że często mają one wirusy. W niektórych salach występują problemy z dostępem do otwartego Internetu. Sale zajęciowe są przestronne, mieszczą głównie niewielkie grupy studentów. Jednakże wiele

pomieszczeń dydaktycznych od dawna nie była remontowana. Bardzo dużym problemem, podnoszonym od lat w studenckich ankietach, jest brak ogrzewania części dydaktycznej budynku zimą, co sprawia, że studenci są zmuszeni do pozostawiania w odzieży wierzchniej w trakcie zajęć. W budynku wydziału studenci, którzy nie są studentami formacji kapłańskiej (a więc nie zamieszkują w seminarium) nie mają dostępu do posiłków. Studenci proszą od kilku lat w ankietach o przygotowanie miejsca z czajnikiem elektrycznym, co pozwoliłoby na przygotowanie ciepłych napojów, jednak władze jednostki nie przychyliły się do tej prośby. Według opinii studentów w jednostce brak jest punktu kserograficznego, w którym w przystępnych cenach mogliby powielać niezbędne materiały. Sale, w których studenci wizytowanego kierunku mają wykłady i ćwiczenia, nie są przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami ruchowymi. Budynek w całości nie jest przystosowany dla studentów z niepełnosprawnościami ruchowymi, nie posiada wind i podjazdów. Jednym ułatwieniem są poręcze na schodach, które jednak mogą być skuteczne tylko dla osób z niektórymi rodzajami niepełnosprawności. Osoba na wózku inwalidzkim nie jest w stanie poruszać się po budynku dydaktycznym jednostki. Studenci na spotkaniu z zespołem oceniającym poinformowali, że w jednostce nie ma studentów z tego typu niepełnosprawnościami, ale jest nauczyciel akademicki, który musi być przenoszony przez wszystkie bariery przez inne osoby.

4.2

Biblioteka Wydziału Teologii korzysta przede wszystkim ze zbiorów Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego Metropolii Warmińskiej "Hosianum" i mieści się w osobnym budynku Wydziału, jednak w obrębie kompleksu budynków przy ul. Kard. Hozjusza 15. Zbiory Biblioteki obejmują ok. 250.000 woluminów, głównie z dziedziny teologii, filozofii, historii (w tym historii Kościoła i historii Warmii), prawa, sztuki, pedagogiki i psychologii. Najcenniejszą część księgozbioru stanowią 324 inkunabuły i ok. 7.500 starodruków.

Powierzchnia przestrzeni bibliotecznych liczy 2500 m². Biblioteka posiada 15 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu w tym 9 stanowisk w holu katalogów dostępnych dla korzystających z zasobów biblioteki. Zbiory specjalne obejmują katalog inkunabułów, starodruków oraz wydań specjalnych; liczba tytułów czasopism bieżących 231 w tym 51 zagranicznych. Biblioteka dysponuje 82 miejscami w czytelnicy, gdzie studenci mają bezpośredni dostęp do encyklopedii, słowników, bieżąco przychodzących czasopism. Czytelnia jest dwukondygnacyjna, jedna kondygnacja obejmuje zasoby z zakresu teologii i prawa kanonicznego, druga – z nauk o rodzinie. Zawarty w niej księgozbiór zgrupowany został w następujących działach tematycznych: 1. Prawo małżeńskie i rodzinne; 2. Pedagogika rodziny; 3. Socjologia rodziny; 4. Psychologia rodziny; 5. Zagadnienia ogólne o rodzinie; 6. Profilaktyka i terapia uzależnień; 7. Teologia małżeństwa i rodziny; 8. Różne zagadnienia dotyczące życia rodzinnego.

Problematyka związana z rodziną znajduje się wśród zbiorów Kolekcji Dydaktycznej – skrypty i podręczniki, Kolekcji Niebieskiej - szeroki zbiór nauk humanistycznych w tym pedagogika, wychowanie, psychologia ogólna, rozwojowa i rodziny, kultura. Kolekcja Żółta to zbiór publikacji z zakresu nauk społecznych w tym socjologia rodziny, problematyka demograficzna, polityka państwa wobec rodziny, statystyki, prawa i administracji. Zarówno zbiory Biblioteki Uniwersyteckiej, jak i Biblioteki Wydziałowej na bieżąco są uzupełniane. Działa też krajowy, jak i zagraniczny system współpracy bibliotecznej. Studentom zapewnia się dostęp do bogatej oferty Wirtualnej Biblioteki Nauki, proponując dostęp do polskich i zagranicznych baz bibliograficznych, abstraktowych i pełnotekstowych. Dostęp do zbiorów biblioteki wydziałowej - <http://213.73.25.158/> , a do zbiorów biblioteki głównej Uniwersytetu - <http://bu.uwm.edu.pl/pl/e-zbiory>.

Biblioteka posiada specjalistyczne programy umożliwiające korzystanie ze zbiorów bibliotecznych dla osób z niepełnosprawnościami słuchu i wzroku.; oferta ta jest stale powiększana.

W opinii studentów biblioteka wydziałowa nie stanowi wystarczającego źródła przygotowania do zajęć. Ich zdaniem w bibliotece znajduje się zbyt mała liczba pozycji, które studenci muszą przeczytać na zajęcia. W ramach biblioteki wydziałowej funkcjonuje wypożyczalnia oraz czytelnia. Godziny otwarcia biblioteki dostosowane są do potrzeb studentów. Biblioteka zapewnia także dostęp do takich zbiorów elektronicznych jak Wirtualna Biblioteka Nauki.

3.

4.3

Wydział Teologii nie prowadzi kształcenia na odległość w rozumieniu korzystania z platformy edukacyjnej.

3. Uzasadnienie

Liczba sal dydaktycznych oraz miejsc, ich wielkość, itp. są odpowiednie, jednak np. zimą ze względu na zimno nie spełniają warunków dla prowadzenia zajęć oraz działalności badawczej. Jednakże, chociaż sale dydaktyczne są wyposażone w sprzęt multimedialny i kilka z nich posiada nagłośnienie to warunki pracy obniża m.in. słaby sygnał Wi-Fi oraz niska temperatura, która panuje w tych pomieszczeniach, zwłaszcza w miesiącach zimowych. Dostęp studentów do komputerów jest utrudniony przez częste zawirusowanie sprzętu. Funkcjonowanie systemu dostępu do sieci internetowej jest niedoskonałe. Uczelnia posiada sprzęt wspomagający osoby słabo słyszące i słabo widzące. W Uniwersytecie prowadzone są działania mające na celu polepszenie sytuacji studentów i wykładowców z niepełnosprawnościami, ale niestety nie dotyczy to jeszcze działań w budynku Wydziału Teologii.

Pomieszczenia biblioteki Wydziału Teologii są przestronne i przystosowane do pracy dla studentów. Zasoby biblioteczne w pełni reprezentują szerokie spektrum nauk teologicznych, co jest zrozumiałym, ze względu na bazę podstawową, na której powstała – zasoby biblioteki Seminarium Duchownego „Hosianum”. Księgozbiór wraz z czasopismami czy multimediami, dla ocenianego kierunku *nauki o rodzinie*, jest reprezentatywny, jednak niewystarczający. W większości przypadków dostępne są pozycje bibliograficzne wskazane w sylabusach, jako obowiązkowe, jednak są one nie w pełni reprezentowane. Świadczy o tym zarówno stan faktyczny, jak i opinie studentów wyrażone na spotkaniu z Zespołem Oceniającym.

Wprawdzie dużą niedogodnością w korzystaniu z bogatych zasobów Biblioteki Głównej UWM jest odległa lokalizacja Wydziału od głównego kampusu Uniwersytetu i brak bezpośredniego połączenia autobusowego, jednakże w dobie dostępności środków komunikowania na odległość – w rzeczywistości nie powinno to stanowić większej przeszkody. Zarówno Biblioteka Główna, jak i Biblioteka Wydziału Teologii posiada dostęp elektroniczny do katalogów on-line, jak i możliwość korzystania z innych bibliotek cyfrowych, na których dostępne są całe teksty książek <http://213.73.25.158/>.

Elektroniczny dostęp do katalogów książek i czasopism, jak również możliwość ich elektronicznego zamawiania ułatwia realizację przyjętych efektów kształcenia na ocenianym kierunku *nauki o rodzinie*.

4. Zalecenia

Jednostka powinna przede wszystkim uregulować kwestię ogrzewania budynku dydaktycznego, tak aby studenci mogli we właściwych warunkach przebywać na zajęciach.

Bardzo ważnym jest, aby jednostka umożliwiła studentom korzystanie z takich podstawowych usług jak gastronomiczne czy kserograficzne, ponieważ przebywają oni długie godziny w jednostce oddalonej od centrum miasta.

Wydział powinien zweryfikować zasoby w odniesieniu do sylabusów zajęć, a także uzyskać pogłębione opinie studentów na temat trudności związanych z dostępnością literatury, a następnie podjąć działania na rzecz uzupełnienia zbiorów biblioteki wydziałowej dotyczących kierunku nauki o rodzinie

Bardzo niepokojący jest brak infrastruktury dla osób z niepełnosprawnościami. Jednostka nie wprowadziła dotąd właściwie żadnych znaczących zmian. Jednostka powinna być przygotowana na przyjęcie studenta z niepełnosprawnościami ruchowymi.

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy

5.1 Pomoc naukowa, dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów, poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc

w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności badawczych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach.*

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową oraz nawiązywanie kontaktów ze środowiskiem naukowym.*

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności, współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku.*

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

*1. Ocena – **znacząco***

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

5.1.

Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym wyrazili pozytywnie opinie na temat wsparcia dydaktycznego otrzymywanego do nauczycieli akademickich. Pozytywnie została oceniona dostępność nauczycieli na zajęciach, czy także możliwość konsultacji, których wymiar został uznany za adekwatny do potrzeb. Studenci nie mają trudności w komunikacji z nauczycielami, którzy umożliwiają kontakt ze sobą poprzez cykliczne dyżury, a także za pośrednictwem poczty elektronicznej.

Strona internetowa Wydziału oraz USOS zawierają wiele informacji. Studenci są informowani o zasadach zaliczania na pierwszych zajęciach, a informacje te pokrywają się z treścią sylabusów. Sylabusy są dostępne w USOS.

Poszczególne roczniki na kierunku nauki o rodzinie mają swojego starostę, którego wybierają spośród siebie. Starosta jest odpowiedzialny za wszelkie kontakty grupy z nauczycielami akademickimi i władzami jednostki, szczególnie w porozumieniu z samorządem studentów Wydziału. System działa przede wszystkim jako narzędzie kontaktu z wykładowcami i załatwianie bieżących problemów.

Studenci na podstawie regulaminu studiów mają możliwość realizacji indywidualnego programu studiów, pozwalającego na indywidualny sposób realizacji przedmiotów. Studenci także pozytywnie ocenili proces dyplomowania, mieli jednak zastrzeżenia odnoszące się do ograniczonego wyboru opiekunów prac. W opinii studentów materiały jakie otrzymują od wykładowców oraz wyposażenie biblioteki wydziałowej oraz uczelnianej są wystarczające do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Na kierunku działają koła naukowe. W ocenie przedstawicieli studenckiego ruchu naukowego, wyrażonej na spotkaniu z Zespołem Oceniającym, jednostka docenia studentów zaangażowanych w ruch naukowy, wspiera ich także w rozwoju poprzez dofinansowanie publikacji, wyjazdów na konferencje oraz organizowania samych konferencji naukowych (np. podczas corocznie organizowanego przez UWM w Olsztynie Międzynarodowego Seminarium Kół Naukowych). Studenci deklarują, że nie są metodologicznie przygotowywani na zajęciach do pracy badawczej.

Na Wydziale studenci mają możliwość ubiegania się o wszystkie świadczenia przewidziane przez ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym. Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym mało pozytywnie ocenili proces przyznawania pomocy materialnej na Wydziale.

Komisje stypendialne składają się przedstawicieli studentów delegowanych przez samorząd studentów, dotyczy to zarówno komisji stypendialnej, jak również odwoławczej komisji stypendialnej, których skład jest zgodny z art. 177 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów został ustalony z samorządem studentów, a przewidywane przez niego kryteria przyznawania poszczególnych świadczeń są zgodne z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym.

Na Wydziale istnieje samorząd studencki. W opinii studentów samorząd dobrze reprezentuje ich

interesy, współdziała ze starostami grup, działa na rzecz integracji studentów. Samorząd działa zgodnie z własnym regulaminem samorządu oraz wypełnia swoje zadania w dziedzinie dydaktyki, jest również obecny we wszystkich ciałach wydziałowych zajmujących się jakością kształcenia oraz pomocą materialną.

5.2.

Formalnie istnieją możliwości wymiany międzynarodowej i krajowej studentów w ramach programów MOST czy Erasmus+, choć oferta wyjazdów w ramach możliwości zagranicznej lub krajowej jest bardzo skromna. Uniwersytet uczestniczy w programie MOST, jednak Wydział Teologii nie ma takich wyjazdów w swojej ofercie. Jednostka uczestniczy w programie Erasmus+, posiada umowy podpisane z dwoma uczelniami na Ukrainie oraz jedną w Belgii. Obecnie na wymianie nie przebywa ani jeden student Wydziału Teologii.

W opinii studentów barier, które powodują brak wyjazdów jest dużo. Wśród nich wymieniają sytuację materialną (wysoka stopa bezrobocia, a więc możliwość utraty zatrudnienia przy dłuższej nieobecności w pracy skutecznie odstrasza studentów do korzystania z tej ofert), jednak są także problemy po stronie jednostki, które uniemożliwiają studentom wyjazdy. Przede wszystkim jest to bariera językowa, związana z niskim poziomem nauczania języków obcych oraz doboru uczelni, na których studenci nie mogą uczyć się w znanych sobie językach (np. uniwersytety ukraińskie). Studenci chcieliby przede wszystkim otwarcia wymian na uczelni w Niemczech i we Włoszech. Jednostka nie ma także wypracowanych procedur dotyczących uznawalności przedmiotów. Mimo podpisywania Learning agreement, wydziałowy koordynator wymian nie potrafił wskazać jakie przedmioty byłyby zaliczone studentowi, a także które nierealizowane przedmioty z kierunku nauki o rodzinie musiałby zaliczyć po powrocie, jednak – wedle słów koordynatora – takie przedmioty pojawiłyby się z pewnością.

Jednostka nie jest przygotowana na przyjmowanie studentów z zagranicy, nie prowadzi żadnych zajęć w językach obcych w stałej ofercie. Brak oferty dla studentów przyjeżdżających sprawia, że inne uczelnie zagraniczne nie będą postrzegały Wydziału Teologii jako atrakcyjnego partnera w kontekście wspólnej realizacji umowy.

Jednostka nie promuje wyjazdów zagranicznych, a studenci nie mają wiedzy na temat możliwości wyjazdów.

5.3.

Uczelniane Biuro Karier funkcjonuje bardzo efektywnie. Założone już 1996 roku, posiada bogatą ofertę doradztwa zawodowego oraz organizuje spotkania ze studentami dotyczące ofert na rynku pracy, także na Wydziale Teologii. Biuro prowadzi również serwis z ofertami, dostępnymi dla wszystkich studentów uczelni, nie pośredniczy jednak w kontaktach Wydziału z otoczeniem gospodarczo-społecznym.

Jednostka nie posiada żadnego gremium, w którym zasiadaliby przedstawiciele otoczenia gospodarczego. Wydział nie posiada także stałych partnerów w postaci placówek oświatowych, które oferowałyby studentom praktyki, a w opinii studentów potrzeba taka istnieje.

5.4.

Na UWM funkcjonuje Biuro Osób Niepełnosprawnych, jednakże wydaje się, że przekaz informacji w kontekście informowania o ilości osób z niepełnosprawnościami, także pracowników jest niewystarczający (pracownicy Wydziału Teologii nie wiedzieli o niepełnosprawności ruchowej swoich pracowników, także nie byli w stanie wskazać przybliżoną liczbę osób z niepełnosprawnościami na ocenianym kierunku). W samej jednostce powołany jest wydziałowy koordynator ds. osób z niepełnosprawnościami. Zgodnie z informacją uzyskanymi od koordynatora na wydziale studiuje 12 osób z niepełnosprawnościami.

Wsparcie dla studentów z niepełnosprawnościami jest bardzo niewielkie. Jednostka nie stara się oferować pomocy, jeżeli tacy studenci się nie zgłoszą po nią z własnej inicjatywy. Jednostka nie wdrożyła programu asystenckiego, tłumacząc to faktem, że żaden student nie zgłosił potrzeby takiej formy pomocy. Jednostka nie posiada infrastruktury dla osób niepełnosprawnych, a także procedur postępowania w przypadku pojawienia się studentów z takimi potrzebami. Na pytanie zespołu oceniającego o kroki, które byłyby podjęte w przypadku przyjęcia na kierunek nauki o rodzinie

studenta na wózku inwalidzkim, koordynator stwierdziła, że nie ma żadnej procedury postępowania, ani nigdy nie było dyskusji w jednostce na temat postępowania w takiej sytuacji.

Jednostka nie posiada także procedur wsparcia dydaktycznego i naukowego osób z niepełnosprawnościami, ogranicza się do apelowania o indywidualne podejście do każdego z takich studentów. W opinii studentów w jednostce osobom z niepełnosprawnościami psychicznymi lub osobom starszym stawiane są niższe wymagania zaliczania przedmiotów, co tłumaczone jest „indywidualnym podejściem” do osób ze specjalnymi potrzebami. Sytuacja taka jest wynikiem między innymi braku określonych rozwiązań w takich przypadkach

Na poziomie uczelni zapewniane jest wsparcie w postaci wypożyczalni sprzętu dla osób z niepełnosprawnościami, a także dofinansowaniem programu asystenckiego wdrażanego przez jednostkę.

5.5.

W opinii studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym, oferowane im wsparcie administracyjne jest zadowalające. Studenci uważają, że osoby zajmujące się obsługą administracyjną studiów są przyjazne i kompetentne, a także iż obsługa administracyjna odbywa się w dogodnych dla studentów godzinach.

Wydział prezentuje na swojej stronie internetowej informacje dotyczące procesu kształcenia, a także rekrutacji oraz opublikował na stronie internetowej wzór umowy ze studentami do czego zobowiązuje art. 160a. ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

3. Uzasadnienie

Wydział zapewnia studentom ocenianego kierunku pomoc naukową, dydaktyczną i materialną. Wsparcie zapewniane przez jednostkę w procesie uczenia się jest w różnych jego aspektach „nierówne”, wykazuje jednak bardzo duże braki, które wielu studentom wręcz ustanawia bariery w procesie uczenia się. Zadecydowanie niewystarczające jest przede wszystkim wsparcie jednostki dla studentów z niepełnosprawnościami, ale także aktywność jednostki w obszarze umiędzynarodowienia oraz współpracy z otoczeniem gospodarczo-społecznym. W Jednostce stwarza się jedynie formalne możliwości wymiany międzynarodowej, sama wymiana jest realizowana w niewielkim wymiarze. Wydział Teologii w niewielkim stopniu wspiera studentów kierunku nauki o rodzinie w kontaktach z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym. Dotyczy to także oferowania miejsc odbywania praktyki (brak stałych umów z instytucjami). W Wydziale Teologii brakuje rozwiązań wspierających studentów z niepełnosprawnościami.

4. Zalecenia

Jednostka powinna więcej uwagi poświęcić umiędzynarodowieniu. Niezbędne jest przede wszystkim wprowadzenie zmian do systemu nauczania języków obcych. Lektoraty powinny przygotowywać studentów do poziomu B2, czemu powinny towarzyszyć oferta zajęć w językach obcych i większe możliwości wyjazdów do państw, których języki cieszą się największą popularnością na wydziale.

Jednostka powinna intensywniej współpracować z otoczeniem gospodarczo-społecznym. Konsultowanie programu studiów z pedagogami, u których studenci robią praktyki czy stałe porozumienia o współpracy pomogą lepiej dostosować program studiów do potrzeb rynku pracy.

Jednostka powinna skupić się na wdrożeniu procedur wsparcia osób z niepełnosprawnościami, których obecnie bardzo brakuje. Jednostka powinna być przygotowana na przyjęcie studentów ze wszelkimi rodzajami niepełnosprawności. Bardzo ważne jest, aby wydziałowy koordynator dysponował rzeczywistą wiedzą na temat studentów z takimi potrzebami. Jednostka powinna zweryfikować opinie studentów dotyczące wymagań wobec osób niepełnosprawnych i w razie potrzeby podjąć odpowiednie działania zapewniające przestrzeganie zasad rzetelnej weryfikacji efektów kształcenia z uwzględnieniem osób ze specjalnymi potrzebami

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu:*

6.1.1. projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych,*

6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,

6.1.3 weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania,*

6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

6.1.5. wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia,*

6.1.6. kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej,*

6.1.7. wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

6.1.8. zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów,

6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,

6.1.10. dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

1. Ocena - znacząco

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

6.1.

Do priorytetowych działań w zakresie zapewnienia jakości kształcenia należy: monitorowanie i weryfikacja efektów kształcenia na wszystkich poziomach kształcenia i formach studiów, powiązanie obszarów kształcenia z potrzebami społecznymi i gospodarczymi kraju oraz regionu, z jednoczesnym podniesieniem stopnia przygotowania absolwentów, upowszechnienie idei uczenia się przez całe życie, której efektem jest nabywanie przez osoby uczące się kompetencji do wykonywania zadań wynikających z faktu kształtowania się nowych zawodów, funkcji i ról w społeczeństwie, zapewnienie łączności nauczania z badaniami naukowymi, zwiększenie podmiotowości studentów i doktorantów w procesie kształcenia, podnoszenie prestiżu, atrakcyjności, konkurencyjności UWM na krajowym i zagranicznym rynku edukacyjnym, poprzez podjęcie działań zmierzających do uzyskania certyfikatów i wyróżnień, przyznawanych przez instytucje akredytujące krajowe i zagraniczne, podnoszenie jakości procesu dydaktycznego poprzez doskonalenie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich, ewaluacja Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. W odniesieniu do tak skonstruowanych celów Rada Wydziału jest odpowiedzialna jest za: określenie strategii rozwoju jednostki, ze szczególnym uwzględnieniem polityki jakości kształcenia, określenie procedur zapewniania jakości kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem procedury zapewniania jakości kadry dydaktycznej oraz opracowywania planów studiów i programów kształcenia, a także określenie warunków zatrudniania i awansowania nauczycieli akademickich w jednostce, uwzględniających wymagania uchwalone przez Senat Akademicki, w tym zasady oceny nauczycieli akademickich oraz wyniki badań ankietowych.

Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia jest odpowiedzialny i uprawniony do współpracy w zakresie opracowania efektów kształcenia dla kierunku, a także dokonywania niezbędnych korekt i modyfikacji ich treści na podstawie analizy wyników oceny przedmiotu,

wyników badań ankietowych. Zespół monitorujący jakość kształcenia pracuje w oparciu o wydziałowy dokument określający kalendarz i rodzaj prac do wykonania w ciągu roku. Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości kształcenia został powołany przez Dziekana, a na wniosek Przewodniczącej Zespołu skład ten został poszerzony. Obecnie w jego składzie znajdują się przedstawiciele nauczycieli akademickich prowadzących i wspierających proces kształcenia na kierunku, pracowników administracji, studentów oraz doktorantów. Członkowie Zespołu biorą również udział w pracach innych Zespołów i komisji opracowujących efekty kształcenia i plany studiów. Dziekan i prodziekan ds. kształcenia kierują uwagą i sugestie dotyczące prac Zespołu bezpośrednio do jego Przewodniczącej, na zebraniach Rady Wydziału oraz na zebraniach roboczych Zespołu. Wnioski wypracowane przez Zespół są przedstawiane raz w roku na walnym zebraniu całej społeczności wydziałowej, wnioski są poddawane dyskusji. Protokół zebrania walnego zawiera wytyczne do realizacji w następnym roku akademickim, które są przedstawione Radzie Wydziału celem podjęcia decyzji.

Rada jednostki organizacyjnej, w ramach której prowadzone jest kształcenie na ocenianym kierunku studiów jest natomiast odpowiedzialna za określenie strategii rozwoju jednostki, ze szczególnym uwzględnieniem polityki jakości kształcenia, określanie procedur zapewniania jakości kształcenia, w tym wysokiej jakości kadry dydaktycznej. Ponadto w ramach swoich kompetencji określa warunki zatrudniania i awansowania nauczycieli akademickich, z uwzględnieniem wyników badań ankietowych.

6.1.1.

Procedury funkcjonującego w ramach ocenianego kierunku systemu zapewnienia jakości kształcenia przewidują projektowanie oraz dokonywanie zmian efektów kształcenia przy udziale interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Zgodnie z założeniami systemu pracownicy Wydziału oraz studenci mają możliwość wnoszenia uwag i opinii dotyczących jakości kształcenia bezpośrednio do Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, w którym zasiadają delegowani przez samorząd przedstawiciele studentów, za pośrednictwem kierowników i przewodniczących rad studenckich, a także na comiesięcznych posiedzeniach Rad Wydziału. Ponadto w skład zespołów wydziałowych, odpowiedzialnych za decyzje dotyczące jakości kształcenia wchodzi studenci i nauczyciele akademicy (wśród nauczycieli akademickich znajdują się przedstawiciele przyszłych pracodawców). Podmioty zewnętrzne pozostają w stałym kontakcie z kolegium dziekańskim. Ich zaangażowanie widoczne jest poprzez współudział w przedsięwzięciach naukowych i kulturalnych organizowanych przez Władze ocenianego kierunku np. objęcie patronatem III Edycji Konkursu Wiedzy o Rodzinie 2016 „Rodzina tu wszystko się zaczyna”. Współpracę z interesariuszami zewnętrznymi (dom opieki i dom pomocy społecznej, instytucje realizujące szeroko rozumianą politykę prorodzinną oraz wspierające rodzinę w zakresie pomocy prawnej, powiatowe centra pomocy rodzinie, gminne ośrodki pomocy społecznej) potwierdzają przedłożone członkom Zespołu oceniającego PKA notatki, sprawozdania i korespondencja prowadzona z podmiotami z otoczenia społeczno-gospodarczego Wydziału. Ich treść dowodzi zbierania opinii na temat obecnie realizowanych i planowanych do utworzenia kierunków studiów i ich specjalności, a także propozycji np. oferty studiów skierowanej do osób, które chciałyby pracować z dziećmi i młodzieżą cierpiącą m.in. na przewlekłe lub nieuleczalne choroby. Platformą wymiany informacji oraz konsultacji w zakresie realizowanych w ramach ocenianego kierunku studiów efektów kształcenia są Warmińsko-Mazurskie Dni Rodziny, które cyklicznie od 18 lat odbywają się w maju i czerwcu. Stały się one przyczynkiem do modyfikacji programu nauczania na kierunku nauki o rodzinie poprzez włączenie do planu studiów zagadnień takich jak: Animacja społeczno-kulturalna, Obrzędowość w Rodzinie, Organizacja imprez masowych o charakterze rodzinnym, Zwyczaje i tradycja w życiu rodziny. Na podstawie zapytań zgłaszanych przez studentów odnośnie zorganizowania planu zajęć studiów II stopnia w taki sposób, aby możliwa była kontynuacja nauki z uwzględnieniem obowiązków zawodowych zaproponowano studentom zmodyfikowany plan zajęć, atrakcyjny także dla studentów niestacjonarnych, którzy mogliby podjąć bezpłatne studia stacjonarne zamiast kontynuowania nauki na płatnych niestacjonarnych. Ostatecznie jednak, z powodu niewielkiego zainteresowania kandydatów na studia, nie udało się uruchomić kształcenia według przyjętego planu. Następnym etapem współpracy Władz kierunku ze studentami jest rozszerzenie oferty studiów drugiego stopnia o specjalność mediacja rodzinna, która w odczuciu studentów pomoże im w znalezieniu pracy. Wyniki ankiet

studenckich opracowane w dokumencie Ocena funkcjonowania Wydziału Teologii pokazują, iż opinie studentów nie zawsze są uwzględniane przy projektowaniu efektów kształcenia, albo brak jest dla nich informacji zwrotnej dlatego zgłoszone przez nich postulaty nie zostały uwzględnione. Skutkuje to powtarzaniem się tych samych treści propozycji studentów nauk o rodzinie: zbyt mało przedmiotów skierowanych na mediację, psychologię, negocjacje, pomoc, interwencję kryzysową, pedagogikę specjalną, pracę kuratorską oraz asystent rodziny, które w pełni przygotowywałyby do zawodu. W Wydziałowym Zespole ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia zasiadają delegowani przez samorząd przedstawiciele studentów. W opinii niektórych studentów obecne władze dziekańskie nie są nastawione partnersko wobec studentów.

6.1.2

Funkcjonujący w ramach Wydziału Teologii Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia, uwzględniając wyznaczone dla niego cele strategiczne, wdrożył procedury związane z monitorowaniem stopnia osiągnięcia zakładanych efektów, które odbywa się w ciągu zajęć dydaktycznych prowadzonych w formie wykładów, ćwiczeń, konwersatoriów, a także wykonywania prac związanych z przygotowaniem do zawodu.

Cyklicznie prowadzone są badania ankietowe „Jakość realizacji zajęć dydaktycznych”, których celem jest pozyskanie opinii studentów i nauczycieli akademickich o realizacji zajęć dydaktycznych z danego przedmiotu (sposobie jego realizacji, doborze treści i metod dydaktycznych, opinii studentów na temat postawy nauczyciela akademickiego, w tym jego komunikatywności i dyscypliny realizacji przedmiotu, doborze treści i metod dydaktycznych). Badanie przeprowadzane jest z wykorzystaniem ogólnouczelnianego elektronicznego kwestionariusza ankiety zamieszczonego w aplikacji USOSweb. Następnie przygotowany jest raport z badania ankietowego. Analiza wyników przeprowadzonych ankiet pozwala na podejmowanie działań mających na celu zapewnienie możliwie najwyższej jakości zajęć dydaktycznych w zakresie następujących obszarów: zgodność treści zajęć z programem przedmiotu zawartym w programie studiów i sylabusie, metody weryfikacji efektów kształcenia (zasady zaliczania przedmiotu), wkład pracy studenta koniecznej do zaliczenia przedmiotu, formy i metody nauczania, relacja nauczyciel – student, postawa prowadzącego zajęcia do własnej pracy. Informacje te są również wykorzystane w procedurze okresowej oceny nauczyciela akademickiego. Mechanizm monitorowania obejmuje także poziom naukowy prac dyplomowych. Analiza danych dotyczących wyników sesji egzaminacyjnych oraz procesu dyplomowania dokonywana jest przez Dziekana Wydziału w toku prowadzonych przez niego rozmów z wykładowcami. Raport roczny Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia zawiera wnioski z analizy prac dyplomowych oraz rekomendacje służące podniesieniu ich jakości (przywiązanie większej uwagi do umiejętności krytycznej analizy wykorzystywanego materiału naukowego, dbałość o zachowanie proporcji objętości poszczególnych części pracy). Efektem prowadzonej analizy jest również ujednoczenie na wszystkich seminariach stylu zapisów bibliotecnych.

Protokoły z posiedzeń Zespołu ds. Zapewnienia Jakości potwierdzają zaangażowanie jego członków w działania projakościowe w zakresie realizowanych efektów kształcenia, podwyższania świadomości nauczycieli akademickich odnośnie możliwości stosowania przez nich różnorodnych form bieżącej oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, a także działania zmierzające do wyeliminowania zdiagnozowanych przez system nieprawidłowości procesu dydaktycznego (błędy w sylabusach, brak aktywizujących studentów form współpracy, brak dyscypliny administracyjnej pracowników).

6.1.3

Weryfikacja osiąganych przez studentów efektów kształcenia, także pod względem następstwa sekwencji zdobywania poszczególnych komponentów składających się na kierunkowe efekty kształcenia dokonywana jest przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia. Weryfikacja odbywa na podstawie wykonanych prac pisemnych, wypowiedzi ustnych, a także praktyk studenckich. Kryterium prawidłowości osiągnięcia przez studentów założonych efektów kształcenia stanowi zgodność pozyskanej wiedzy, zdobytych umiejętności i nabytych kompetencji społecznych z uwzględnioną w sylabusie przedmiotu treścią i założeniami. Oceny uzyskiwane przez studentów w trakcie egzaminów, zaliczeń, realizacji prac projektowych i pisemnych odzwierciedlają ocenę postępów dokonywaną przez prowadzących zajęcia na podstawie przypisanych efektów kształcenia.

Na podstawie przeprowadzonych w trakcie wizytacji rozmów oraz analizy przedłożonej dokumentacji należy stwierdzić, iż dotychczas nie wprowadzono systemowej oceny trafności doboru sposobów weryfikacji do efektów kształcenia w zakresie wiedzy, kompetencji i umiejętności. Ocena taka dokonywana jest indywidualnie przez prowadzących zajęcia. Wdrożone w ramach systemu zapewnienia jakości procedury gwarantują systematyczne badanie postępów przygotowania pracy z uwzględnieniem samodzielności jej pisania, do czego wykorzystywany jest stosowany na Wydziale system antyplagiatowy. Analiza sylabusów należy do kompetencji Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia pod względem zgodności sylabusów z opisami modułów, kompletności i czytelności danych zwłaszcza w części dotyczącej sposobów weryfikacji efektów kształcenia przedmiotu. W jej następstwie wykazano niezgodność sylabusów z danymi zawartymi w programie kształcenia (liczba godzin, liczba punktów ECTS, formy zaliczeń i weryfikacji, symbole efektów kierunkowych). Błędy które wystąpiły, zgodnie z uzyskanymi podczas wizytacji wyjaśnieniami, pojawiły się na poziomie kojarzenia połączeń informatycznych. Ponadto nauczyciele zgłaszają problem z identyfikacją sylabusu do danego przedmiotu, w związku z czym istnieje potrzeba wyraźnego określenia korelacji między planami i programem studiów, przeznaczonym dla określonego rocznika studiów, a określonym zbiorem sylabusów przedmiotowych. Należy docenić skuteczność systemu w zakresie rozpoznania błędów w treści sylabusów. Do czasu wizytacji nie podjęto jednak kroków, które przyczyniłyby się do rozwiązania zdiagnozowanego problemu. Zgodnie z informacjami przekazanymi na spotkaniu studentów z Zespołem Oceniającym, wszystkie prace dyplomowe weryfikowane są za pomocą programu antyplagiatowego. Ocena systemu weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia odbywa się na podstawie ankiet studenckich, jest to jedyna metoda oceny dydaktyki przez studentów. Ankiety są przygotowywane na poziomie uczelni, zaś wyniki zbierane są przez system USOS. Ankieta zawiera bardzo szczegółowe pytania dotyczące metod weryfikacji efektów kształcenia, form zajęć czy rzeczywistego nakładu pracy studenta. Poziom ankiet uczelnianych w opinii studentów z uwagi na funkcję diagnostyczną jest wysoki i pozwala przekazać odpowiednie uwagi dotyczące systemu weryfikacji efektów kształcenia.

6.1.4

Wydział Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, w ramach którego prowadzone jest kształcenie na kierunku „nauki o rodzinie”, jest uprawniony do potwierdzania efektów uczenia się zgodnie z art. 170e ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Senat Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie zatwierdził procedury regulujące zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Należy jednak stwierdzić, iż funkcjonujący w ramach wydziału wewnętrzny system doskonalenia jakości kształcenia, obejmujący swymi procedurami oceniany kierunek studiów, nie przewiduje działań związanych z badaniem prawidłowości stosowanych zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem formalnej edukacji, co potwierdzają również przeprowadzone w trakcie wizytacji rozmowy z członkami Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. Dotychczas nie podjęto działań w celu wdrożenia rozwiązań organizacyjnych i prawnych, które umożliwiłyby przeprowadzenie rekrutacji studentów zgodnie z omawianą procedurą.

6.1.5.

W celu doskonalenia jakości kształcenia prowadzi się działania w zakresie monitorowania procesu dydaktycznego uwzględniające badania ankietowe losów zawodowych absolwenta, w tym opinii absolwenta na temat zrealizowanych studiów, a także badania opinii pracodawców o absolwentach ocenianego kierunku. Celem procedury jest pozyskanie informacji na temat wykorzystania i przydatności w karierze zawodowej absolwentów zdobytej wiedzy, uzyskanych umiejętności i kompetencji społecznych, a także pozyskanie opinii na temat zakresów kompetencji, które z perspektywy i doświadczenia zawodowego absolwenta, powinny być rozwijane podczas studiów. Informacje te wykorzystywane są w procedurze określania efektów kształcenia oraz zmian w programach kształcenia, a także zmian oferty edukacyjnej. Przygotowywane po przeprowadzeniu badania raporty zawierają wnioski, w tym sugestie studentów (dotyczące nauki języków obcych, umiejętności pracy w zespole i kierowania zespołem, gotowości do podejmowania ryzyka i

kreatywności, poszerzenia kompetencji specjalistycznych). Podnoszony przez studentów problem bardzo niskiego poziomu lektoratów świadczy jednak, iż zgromadzone wnioski nie zostały dotychczas wykorzystane w procesie doskonalenia jakości kształcenia. Należy stwierdzić, iż udział absolwentów uczestniczących w badaniach ankietowych jest zbyt mały, aby uzyskać wiarygodne wyniki w związku z czym należy rozważyć alternatywne formy pozyskiwania informacji zwrotnej od absolwentów lub podjąć działania na rzecz utrzymania kontaktu z absolwentami kierunku. Dotychczas nie podjęto stosownych kroków w tym celu, a uzyskane informacje można traktować jedynie jako sygnały i sugestie. Absolwenci kierunku nauki o rodzinie nisko oceniają przygotowanie do wykorzystania wiedzy, umiejętności i kompetencji w pracy zawodowej. Zatrudnienie wśród absolwentów jest na średnim poziomie i dotyczy różnych branż w większości niezwiązanych z przebyłym profilem studiów. Absolwenci sugerują również położenie większego nacisku na wiedzę i umiejętności specjalistyczne, umiejętność podejmowania ryzyka, kreatywność i przedsiębiorczość oraz znajomość języków obcych. Do czasu przeprowadzenia wizytacji nie podjęto konkretnych działań naprawczych w tym zakresie.

Przegląd dokumentacji związanej z ocenianym kryterium potwierdza, iż treść uzyskiwanych wyników ankiet podlega analizie Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. Do rekomendacji w zakresie przeprowadzanych badań ankietowych należy podjęcie działań w celu większej integracji środowiska studenckiego, stworzenia formuły zachowania więzi z Wydziałem, czy też wypracowania formy spotkań absolwentów. Zgodnie z opracowanymi wnioskami nauczyciele akademicy powinni przeprowadzić ocenę skuteczności przekazu wiedzy i egzekwowania umiejętności od studentów w zakresie realizacji efektów kształcenia.

Władze ocenianego kierunku, dążąc do dostosowywania procesu kształcenia do warunków i potrzeb rynku pracy, starają się pozyskać opinie pracodawców na temat oczekiwań względem absolwentów będących ich potencjalnymi pracownikami, dotychczasowych doświadczeń związanych z ich zatrudnieniem, a także możliwych form współpracy w zakresie przygotowania absolwenta do podjęcia pracy. Uzyskane informacje są wykorzystywane w działaniach związanych z weryfikacją i unowocześnianiem treści kształcenia, a także uwzględniane przy podejmowaniu decyzji odnośnie modernizacji form i treści kształcenia. Do rekomendacji wynikających z przedstawionej współpracy należy nawiązanie bliższego kontaktu z interesariuszami zewnętrznymi, będącymi pracodawcami dla absolwentów Wydziału Teologii. Władze ocenianego kierunku podjęły inicjatywę włączenia proboszczów parafii archidiecezji warmińskiej, diecezji elbląskiej i ełckiej, a także dyrektorów szkół i katechetów oraz innych podmiotów zatrudniających absolwentów ocenianego kierunku w prace organizacyjne Wydziału na poziomie tworzenia i korygowania planów studiów.

6.1.6.

Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne w ramach ocenianego kierunku studiów legitymują się stopniami naukowymi wymaganymi dla realizacji studiów w obszarach wiedzy odpowiadających obszarom kształcenia wskazanych dla kierunkowych efektów kształcenia. Procedury systemu zapewniania jakości kształcenia gwarantują prowadzenie zajęć dydaktycznych przez pracowników, których profil specjalizacji oraz dorobek naukowy jest adekwatny do treści realizowanych przedmiotów. Kadra podnosi kwalifikacje przez uczestnictwo w szkoleniach specjalistycznych organizowanych przez Uczelnię, a także krajowych i zagranicznych sympozjach, konferencjach i seminariach naukowych. Ma także możliwość zdobywania stopni i tytułów naukowych na Wydziale oraz odbywania staży krajowych i zagranicznych.

Polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry naukowo-dydaktycznej i sprowadza się do zatrudniania kandydatów na nauczycieli w drodze konkursów, wspierania nauczycieli w zakresie podnoszenia kwalifikacji i rozwijania kompetencji dydaktycznych i organizacyjnych oraz aktywności w zakresie współpracy międzynarodowej w oparciu o funkcjonujący w uczelni projakościowy system motywujący (m.in. System Okresowej Oceny Nauczyciela Akademickiego).

Raporty roczne przygotowywane przez Zespół potwierdzają działania projakościowe podejmowane przez jego członków. Przykładowo w następstwie analizy skuteczności przeprowadzanych hospitacji rozważa się zredukowanie obowiązku hospitacji i zastąpienia jej pisemną rewizją wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych nabytych przez studentów w toku studiów.

Wdrażane rozwiązania systemu odnoszą się do kadry prowadzącej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Nie przedstawiono natomiast działań służących zagwarantowaniu systematyczności

oraz kompleksowości oceny kadry wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku, a także nie wskazano w jaki sposób wyniki przeprowadzanej oceny wykorzystywane są jako podstawa jej doskonalenia.

6.1.7.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia obejmuje swoimi procedurami ocenę zajęć dydaktycznych prowadzonych przez nauczycieli akademickich, w następstwie których Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia dokonuje analizy jakości pracy dydaktycznej nauczycieli akademickich. Wyniki wypełnianych przez studentów ankiet podlegają analizie Komisji ds. Zapewnienia Jakości i są składową dokonywanej oceny okresowej nauczycieli akademickich Wydziału Teologii. W przypadku zauważenia niekorzystnej opinii studentów o nauczycielu akademickim Dziekan Wydziału podejmuje kroki służące diagnozie i naprawie sytuacji (do tej pory wystarczającym narzędziem była indywidualna rozmowa). Przeprowadzaną dotychczas analizę wyników ocen nauczycieli akademickich dokonywanych przez studentów należy uznać za niedostateczną do właściwego wykorzystania płynących z niej wniosków przy doskonaleniu jakości kadry naukowo-dydaktycznej. Obok zestawienia średnich ocen dla poszczególnych nauczycieli, liczby osób w grupie, czy liczby wypełnionych ankiet, analiza nie zawiera tak istotnych elementów jak wnioski i rekomendacje, które służyłyby poprawie efektywności realizowanego procesu dydaktycznego. Ponadto słabą stroną przeprowadzanej ankietyzacji jest proces upowszechnienia jej wyników. Przeprowadzone w trakcie wizytacji rozmowy potwierdzają, iż studenci nie są z nimi zapoznawani, w związku z czym nie mają świadomości wagi ich głosu w prowadzonej przez Władze kierunku polityce kadrowej.

6.1.8.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia przewiduje opracowanie dokumentu Ocena funkcjonowania Wydziału Teologii obejmującego wyrażane przez studentów opinie w odniesieniu do następujących kwestii: obsługa studentów w dziekanacie, funkcjonowanie biblioteki wydziałowej, portierni, kawiarenki wydziałowej, wyposażenie sal dydaktycznych, dostęp do komputerów i Internetu, funkcjonowanie strony internetowej, ułożenie tygodniowego planu zajęć, atmosfera na wydziale, stopień zadowolenia z kierunku studiów. Duża zwrotność ankiet pozwala na uzyskanie miarodajnych wyników. Analiza wyników ankiet studenckich pokazuje jednak, iż ich wyniki nie są wykorzystywane w procesie doskonalenia dostępnej infrastruktury, co potwierdzają powtarzające się corocznie jednakowe postulaty studentów (niska temperatura w salach, w których odbywają się zajęcia, brak możliwości zakupu ciepłych napojów). Obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym nauczyciele akademicy potwierdzili, iż ich postulaty i potrzeby w zakresie niezbędnej do realizacji zajęć dydaktycznych infrastruktury są uwzględniane przy dokonywaniu kolejnych inwestycji. Studenci angażują się i otrzymują wsparcie ze strony Władz ocenianego kierunku w zakresie organizowania festiwali, wydarzeń typu „Przegląd kolęd i pastorałek”, przygotowania dnia otwartego na Wydziale. Ponadto wchodzi w skład komisji sprawdzającej testy z olimpiady teologicznej, czy też wzięli udział w organizowaniu panelu teologicznego na Międzynarodowym Seminarium Kół Naukowych, którego pomysłodawcą było Koło Naukowe Prawa Kanonicznego „PRO FAMILIA” w porozumieniu z Radą Wydziału Samorządu Studenckiego. Pomoc materialna dla studentów przyznawana jest ze środków funduszu pomocy materialnej dla studentów (stypendium socjalne, stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych, stypendium rektora dla najlepszych studentów, zapomogi), co polega ocenie w ramach mechanizmów wewnętrznego systemu.

Studenci otrzymują również wsparcie w zakresie poradnictwa zawodowego świadczone w formie porad indywidualnych oraz grupowych przez Biuro Karier. Stałym elementem pracy Biura Karier jest organizacja prezentacji firm połączona z rekrutacją do pracy, stażami i praktykami, a także współpraca z instytucjami prowadzącymi działalność w zakresie doradztwa zawodowego, m.in. Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli – Klubem Doradców Zawodowych. Biuro posiada również swój profil na platformie społecznościowej FACEBOOK, na której publikowane są na bieżąco oferty pracy praktyk i staży. W celu ułatwienia dostępu do informacji o rynku pracy, Biuro zajmuje się dystrybucją przewodników i poradników.

6.1.9

Funkcjonujący w ramach kierunku wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia służy gromadzeniu, analizowaniu i dokumentowaniu działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia. Materiały potwierdzające weryfikację efektów kształcenia (kolokwia, egzaminy, prace pisemne) gromadzą i archiwizują osoby odpowiedzialne za weryfikację efektów kształcenia. Ponadto upoważnieni pracownicy Wydziału odpowiedzialni są za przechowywanie protokołów z posiedzeń Rad Wydziału oraz zebrań Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia

Wydział wydaje materiały informacyjne i promocyjne dotyczące oferty dydaktycznej studiów na kierunku nauki o rodzinie oraz związane z organizowanymi przez Wydział działaniami o charakterze edukacyjnym, naukowym i kulturalnym. Interesującym rozwiązaniem jest przygotowywanie komunikatu z badań Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia – ocena funkcjonowania Wydziału z wyszczególnieniem najważniejszych i najczęściej zgłaszanych uwag. Przy ocenie branych jest pod uwagę dziesięć parametrów, które studenci mogą oceniać w skali 2-5 (obsługa studentów w dziekanacie, funkcjonowanie biblioteki, portierni, kawiarenki wydziałowej, wyposażenie sal dydaktycznych, dostęp do komputerów i Internetu, funkcjonalność strony internetowej, ułożenie tygodniowego planu zajęć, atmosfera na wydziale, stopień zadowolenia z kierunku studiów).

Zespół analizuje ankiety dotyczące zajęć dydaktycznych, sylabusy przedmiotów, prace magisterskie, ankiety losów zawodowych absolwentów, ankiety zajęć dydaktycznych, przeprowadza badania ankietowe w zakresie funkcjonowania Wydziału i analizuje je. Raport Komisji do spraw oceny efektywności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, obejmujący takie obszary jak: poziom kadry dydaktycznej i polityka kadrowa, działalność samorządu studenckiego i integracja studentów, monitorowanie losów absolwentów, współpraca dydaktyczna z ośrodkami zamiejscowymi (seminaria duchowne), system ankiet, uczestnictwo w określaniu jakości kształcenia studentów, nauczycieli i pracodawców, współpraca z pracodawcami odnośnie oczekiwań związanych z kwalifikacjami absolwentów, założenia programów studiów i ich weryfikacja, formy zajęć i weryfikacja zdobytej wiedzy, procedura związana z powstaniem i oceną prac dyplomowych, grafiki zajęć, współpraca międzynarodowa, obsługa administracyjna, praktyki zawodowe, tworzenie nowych kierunków i studiów podyplomowych, postawy etyczne pracowników administracyjnych, nauczycieli i studentów, funkcjonowanie platformy e-learning), służy sformułowaniu zaleceń w zakresie nieobjętych badaniem obszarów, które w kolejnych edycjach są uwzględniane w procesie analizy funkcjonowania Wydziału.

6.1.10

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia gwarantuje studentom, kandydatom na studia oraz innym interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym dostęp do informacji o programie i procesie kształcenia z uwzględnieniem ich potrzeb w zakresie dostępu do wspomnianych treści. Biuro Informatycznej Obsługi Studiów odpowiedzialne jest za koordynację i funkcjonowanie systemu ankietującego USOS-Ankieter oraz współpracę z Biurem ds. Kształcenia, natomiast dziekanat jest kompetentny i odpowiedzialny za prowadzenie dokumentacji związanej z działaniami objętymi procedurą, a także kompleksowość i aktualność dostępnych informacji. Podstawowym narzędziem informatyzacji dydaktyki jest strona internetowa Wydziału, poprzez którą zapewniany jest dostęp do informacji o programie studiów i procesie kształcenia. Narzędzia informatyczne wykorzystywane są do monitorowania warunków kształcenia, jak również do pozyskiwania opinii studentów i absolwentów. Wyniki badania ankietowego pracy nauczyciela akademickiego znajdują się w teczkach akt osobowych, natomiast badania dotyczące oceny przedmiotu w dziekanacie. Jednostka bada także poziom satysfakcji studentów z dostępu do informacji w semestralnym badaniu oceny funkcjonowania wydziału, z którego wynika, że studenci posiadają odpowiedni dostęp do informacji

6.2

Raport samooceny, przedstawione dokumenty wewnętrznego systemu zapewniania jakości

kształcenia, rozmowy z nauczycielami akademickimi, w tym pracownikami odpowiedzialnymi za WSZJK oraz z Władzami Uczelni nie pozwalają jeszcze na stwierdzenie, że system działa poprawnie i ma wbudowany mechanizm samooceny skuteczności i doskonalenia. Widzą to także odpowiednie gremia funkcjonujące na Uczelni, np. Komisja ds. oceny efektywności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, w Raporcie z dnia 16.10.2015 roku dla Wydziału Teologii, stwierdziła i wezwała powołany Zespół, do uzupełnienia badań o opinie na temat m.in. funkcjonowania systemu rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych; wsparcie studentów i doktorantów w rozwoju aktywności naukowej; wsparcie studentów niepełnosprawnych czy powiązanie prowadzonych badań naukowych z rozwojem określonych programów studiów na prowadzonych przez Wydział kierunkach (Raport, zał.NOR 1, tab. 15.2). Przygotowane, co roku raporty Wydziałowego Zespołu Jakości Kształcenia są analizowane przez władze i ciała kolegialne Jednostki, lecz na ich podstawie – jak w dużej mierze wykazał niniejszy raport – nie wprowadzane są zmiany, stanowiące rekomendację po przeprowadzonych licznych badaniach.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia nie działa w pełni efektywnie. Mimo przeprowadzanych wielu badań poszczególnych elementów i narzędzi WSZJK i ich analizie, nie wprowadza się w życie pożądaných zmian.

3. Uzasadnienie

Funkcjonujący w ramach ocenianego kierunku wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia został stworzony w oparciu o bardzo dobre praktyki Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w zakresie kształtowania kultury jakości. Dzięki temu system posiada właściwe ramy organizacyjno-prawne, które przy ich wykorzystaniu i pełnym wdrożeniu pozwoliłyby na skuteczne i efektywne funkcjonowanie systemu w zakresie wszystkich omówionych powyżej kryteriów. W następstwie przeprowadzonej analizy działania systemu stwierdzono szereg uchybień prowadzących do wniosku, iż wyniki ankiet wypełnianych przez studentów, będących bardzo ważną grupą interesariuszy wewnętrznych, nie są uwzględniane przy projektowaniu efektów kształcenia oraz że brak jest dla nich informacji zwrotnej odnośnie zgłoszonych postulatów. Skutkuje to powtarzaniem się tych samych treści propozycji studentów. Należałoby podjąć działania służące poprawie wymiany informacji ze studentami, ze szczególnym uwzględnieniem ich przedstawicieli zasiadających w organach kolegialnych Wydziału, w celu wskazania konsekwencji w zakresie nieuwzględniania zgłaszanych przez studentów propozycji modyfikacji założonych programem kształcenia efektów. Podobne wątpliwości ekspertów Zespołu oceniającego budzi analiza wyników ocen nauczycieli akademickich dokonywanych przez studentów. Obok zestawienia średnich ocen dla poszczególnych nauczycieli, liczby osób w grupie, czy liczby wypełnionych ankiet, analiza nie zawiera tak istotnych elementów jak wnioski i rekomendacje, które służyłyby poprawie efektywności realizowanego procesu dydaktycznego. Ponadto słabą stroną przeprowadzania ankietyzacji jest proces upowszechnienia jej wyników. Przeprowadzone w trakcie wizytacji rozmowy potwierdzają, iż studenci nie są z nimi zapoznawani, w związku z czym nie mają świadomości wagi ich głosu w prowadzonej przez Władze kierunku polityce kadrowej.

W odniesieniu do wykazanych błędów w treści sylabusów wątpliwość budzi skuteczność systemu w zakresie ich korekty, w związku z czym zaleca się uściślenie kompetencji osób odpowiedzialnych za wykrywanie i niwelowanie stwierdzonych uchybień.

Koniecznym jest również objęcie procedurami systemu badania prawidłowości stosowanych regulacji dotyczących zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza formalnym systemem studiów. Należy także dążyć do uzyskania miarodajnych wyników badań ankietowych lub innej formy pozyskania informacji od absolwentów kierunku umożliwiających ich wykorzystanie w procesie doskonalenia oferty dydaktycznej studiów na ocenianym kierunku.

Choć funkcjonujący w ramach ocenianego kierunku wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia stworzył mechanizmy w zakresie oferowanych studentom zasobów materialnych Wydziału, w tym infrastruktury dydaktycznej oraz środków wsparcia dla studentów to analiza wyników ankiet studenckich pokazuje, iż ich wyniki nie są wykorzystywane w procesie doskonalenia dostępnej infrastruktury, co potwierdzają powtarzające się corocznie jednakowe postulaty studentów w zakresie wskazywanych przez nich braków.

4. Zalecenia

Należy zdecydowanie podnieść skuteczność WSZJK, w tym w szczególności jednostka powinna analizować wspólnie ze studentami wyniki ankiet oceny funkcjonowania Wydziału oraz ankiet oceny jakości realizacji zajęć dydaktycznych. Pilne potrzeby studentów powinny być poddawane dyskusji na posiedzeniach WZZJK, a następnie powinny być wdrażane odpowiednie działania naprawcze.

Należy podjąć działania służące poprawie wymiany informacji ze studentami w celu wzmocnienia ich świadomości w zakresie przyjmowanych przez Władze kierunku studenckich postulatów oraz powodów nieuwzględniania zgłaszanych przez nich propozycji w zakresie modyfikacji założonych programem kształcenia efektów.

Wiele narzędzi systemu zapewniania jakości kształcenia przygotowanych na poziomie uczelnianym może funkcjonować skutecznie, problemem jest brak reakcji jednostki na otrzymywane wyniki. Opinie studentów, wyrażane chociażby w postaci ankiet oceniających, są zbierane, jednakże jednostka nie wykazuje zainteresowania wdrażaniem działań naprawczych.

Właściwym byłoby także zwiększenie zaangażowania interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w proces projektowania efektów kształcenia oraz wprowadzania zmian w ich treści umożliwiającą systematyczną i kompleksową ocenę efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku. Należy dążyć do pełnego wykorzystania wyników oceny efektów kształcenia jako podstawy modyfikacji efektów kształcenia oraz przedmiotów składających się na program kształcenia, w celu jego doskonalenia.

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

Analiza SWOT zamieszczona w raporcie samooceny jest w dużej mierze trafna. Władze Wydziału i Osoby przygotowujące raport jasno, otwarcie i uczciwie przedstawiły jednostkę. Zespół Oceniający PKA zgadza się z stwierdzeniami, że to potencjał naukowy Wydziału, posiadana kategoria A są zdecydowanie najmocniejszymi stronami Wydziału Teologicznego, także w kontekście kształcenia na kierunku „nauki o rodzinie”. Mocną stroną jest kadra naukowo-dydaktyczna realizująca cenne badania naukowe, w które (w niewielkim stopniu) włącza studentów. Rzeczywiście, jak na to wskazuje analiza SWOT, można mówić o zachwianiu proporcji pomiędzy liczbą doktorów habilitowanych a doktorów. Prawidłowo zdiagnozowano również takie strony słabe, czyli zbyt mała aktywność międzynarodowa czy brak kształcenia w językach obcych. Nie zdiagnozowano jednak jako słabości (stąd zapewne brak czynionych starań, aby sytuację naprawić) kiepsko funkcjonującej infrastruktury, zimny budynek nie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Budynek z niewystarczającą wyposażony w możliwości czy to kopiowania czy też po prostu zjedzenia posiłku. Szkoda, że Autorzy raportu samooceny uznają wdrożony system zapewnienia jakości kształcenia, co prawda za szansę, ale jednak szansę zewnętrzną. Nie traktują więc niestety WSZJK jako czynnika wewnątrzwydziałowego, to może tłumaczyć dotychczasowy niepełny stopień wdrożenia WSZJK na Wydziale i posługiwanie się w zasadzie tylko narzędziami wypracowanymi na poziomie uniwersyteckim. Natomiast nie zwrócono uwagi na takie szanse rozwoju kierunku jak wzrastające zainteresowanie społeczeństwa problematyką rodziny oraz zaangażowanie Kościoła rzymskokatolickiego na rzecz małżeństwa i rodziny wyrażone m.in. w dokumentach po Synodzie Biskupów w Rzymie, wzrastająca liczba instytucji wspomagających rodzinę oraz instytucji zastępujących rodzinę w realizacji jej istotnych zadań (polityka prorodzinna) również wspiera rozwój kierunku.